

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย
TCI (Thai-Journal Citation Index Center) กลุ่มที่ 2

วารสาร

ด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง

Journal of Public Administration and Politics

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2565
ISSN 2651-1436 (Print)
ISSN 2651-1460 (Online)

วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง

ISSN 2651-1436 (Print)

ISSN 2651-1460 (Online)

เวลาเผยแพร่ วารสารเผยแพร่เป็นประจำทุกปีๆ ละ 2 ฉบับ คือ มกราคม-มิถุนายน
และกรกฎาคม-ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
เลขที่ 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี 20131

เบอร์โทรศัพท์ 038-102369 ต่อ 150

Homepage: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/papojournal>

เจ้าของวารสาร คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วารสารมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการเมืองการปกครอง ตลอดจนสาขาทางสังคมศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผลงานวิชาการได้รับการเผยแพร่ในวงกว้างและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ โดยเป็นวารสารทางวิชาการที่มีการพิจารณา กลั่นกรองคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิในลักษณะผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review) ทั้งนี้บทความจะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมืองเปิดรับพิจารณาบทความวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษทั้งในรูปแบบบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ รายงานการสัมมนา ด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เนื้อหาของบทความเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบหรือเห็นด้วย

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บัวหล้า

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันทนาธร

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภา

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต
ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิเศษ

ข้าราชการบำนาญ อดีตอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นประจำศาลปกครองสูงสุด
รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรมย์

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ดร.ธีระพงษ์ ภูริปาณิก

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ เครือนวน

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ประสานงานกองบรรณาธิการ

ดร.ณปภา จิรมงคลเลิศ

ดร.สุทธาทิพย์ จัปใจเหมาะ

นางสาวธารทิพย์ ภาวะวิภาต

บรรณาธิการแถลง

วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2565) มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางให้คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา หรือผู้ที่มีความสนใจเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์และการเมือง ตลอดจนสาขาทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สำหรับฉบับนี้กองบรรณาธิการได้คัดสรรบทความที่มีคุณภาพ จำนวน 5 บทความ โดยเริ่มที่ **บทความแรก การเข้าสู่วาระนโยบาย: กรณีศึกษาการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่** โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ บทความนี้ศึกษาการเข้าสู่วาระนโยบายโดยใช้การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อนำตัวแบบพฤติกรรมศาสตร์ของจอห์น กิงด็อน เป็นกรอบในวิเคราะห์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า กระแสปัญหา ได้แก่ ปัญหาการศึกษาของไทยทั้งด้านคุณภาพการศึกษา และโครงสร้างการบริหารการศึกษามีอิทธิพลต่อการเกิดกระแสปัญหาการศึกษาของเชียงใหม่ กระแสการเมือง ได้แก่ การนำเสนอแนวนโยบายใหม่ของฝ่ายการเมืองในท้องถิ่น และการแสวงหาการสนับสนุนทางการเมือง กระแสนโยบาย ได้แก่ กระแสการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ รวมทั้งเวทีวิชาการระดับชาติที่มุ่งแสวงหาแนวทางปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ทำให้เกิดแนวคิดเชิงนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ จนกระทั่งผู้ประกอบการนโยบายได้เปิดหน้าต่างแห่งโอกาส นำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแผนแม่บทการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา

บทความที่ 2 เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน โดย นายสุจินต์ สะพัดศิริบุรณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาสังคม และกระทบในทุกมิติของสังคมโยงโยไปทุกด้าน ทั้งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านงบประมาณภาครัฐ ปัญหาอาชญากรรมปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัญหาครอบครัว ปัญหาการใช้ยาเสพติดในสถานประกอบการ ผู้ใช้แรงงาน วัยรุ่น ซึ่งนับวันมีแนวโน้มขยายตัวและระบาดรุนแรงมากขึ้น อำเภอสองแคว เป็นอำเภอชายแดน มีแนวเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอสองแคว ในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด มีกลุ่มที่ใช้ยาเสพติด 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มเด็กและเยาวชน และ 2. กลุ่มผู้ใช้แรงงาน จากการสำรวจสถานการณ์แพร่ระบาดทำให้พบว่า สถานการณ์มีแนวโน้มที่จะขยายความรุนแรงมากขึ้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ผ่านมาพบว่า มีการศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกรนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผนและควบคุม สมรรถนะขององค์กร ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมือง

และการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก หากแต่ยังไม่มีการนำปัจจัยดังกล่าวไปศึกษากับการนำนโยบายไปปฏิบัติของอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ดังนั้น บทความเรื่องนี้จึงได้ถ่ายทอดถึงปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ และแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบรรเทาปัญหาเสพติดในพื้นที่ต่อไป

บทความที่ 3 เรื่อง การพัฒนาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง ในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย นายศิววัฒน์ กิจมานะวัฒน์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร ปัญหาการกัดเซาะและการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำเป็นปัญหาสาธารณะที่สำคัญประเด็นหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนกระทรวงมหาดไทย โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ติดตามปัญหาการกัดเซาะและการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำมาโดยตลอด ซึ่งเกิดความเสียหายแก่ประชาชนและชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม กรมโยธาธิการและผังเมืองในฐานะหน่วยงานหลักด้านช่าง ได้ดำเนินการศึกษา ออกแบบ และก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งที่มีความมั่นคงแข็งแรงและเหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ตามแม่น้ำสายหลักทั่วประเทศมาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม ยังเกิดปัญหาในการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งอยู่ไม่น้อย เช่น โครงการไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ประชาชนต่อต้านการก่อสร้าง โครงการไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาร่วมกัน เพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินการและเพื่อให้โครงการสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน งานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง ในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อแนวทางในการกำหนดนโยบายของกรมโยธาธิการและผังเมือง นำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการเกิดผลกระทบและสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

บทความที่ 4 เรื่อง อิทธิพลของความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรที่อยู่ในฐานะตัวแปรต้นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การสู่ความตั้งใจคงอยู่ในงานของพนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดกรอผ้าใยสังเคราะห์ จังหวัดระยอง โดย นายธนวิษฐ์ เกษศิลา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญนันท์ บุญอยู่ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี รามัญญ์ ผู้เขียนได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับความสุขในการทำงานของพนักงาน ไม่ว่าจะเป็นการเห็นคุณค่าในตนเองที่จะส่งผลให้เกิดความผูกพันในงาน และความพึงพอใจในงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขในการทำงานของพนักงาน ทำให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ตัวแบบสมการ โครงสร้างของการเห็นคุณค่าในตนเอง

ความผูกพันในงาน ความพึงพอใจในงาน และความสุขในการทำงานของพนักงานในสถานประกอบการ เกี่ยวกับการตัดครอผ้าใยสังเคราะห์จังหวัดระยอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการมุ่งเน้นในการสร้างให้พนักงาน เห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อเสริมสร้างนโยบายกระตุ้นให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ และความผูกพันในงานที่ จะทุ่มเทความรู้ความสามารถที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างเต็มความสามารถที่จะทำให้เกิดความสุขในการ ทำงาน และสามารถนำผลการวิจัยจะสามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพนักงานให้เกิด พฤติกรรมที่นำไปสู่ความสุขในการทำงาน เพื่อที่จะให้พนักงานทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

และบทความสุดท้ายของฉบับนี้ บทความที่ 5 เรื่อง ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดย นายกรศิวิชัย วังศิริวิวัฒน์ และศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ วันทะนะ ผู้นำเป็นบุคคลในกลุ่มที่ได้รับ มอบหมายให้กำกับและประสานงานให้กิจกรรมของกลุ่มมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้นำอาจเป็นผู้ที่ได้รับการ เลือกตั้งหรือแต่งตั้งหรือเป็นผู้ที่แสดงตัวเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในกลุ่มเพื่อที่จะกำกับและประสานงานที่จะ นำไปสู่เป้าหมายด้วยพลังของกลุ่ม แต่ภาวะผู้นำเป็นคำที่มีผู้ให้นิยามมากมายแต่ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกัน ก็คือ เป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร พฤติกรรมการนำของผู้นำที่ทำให้เกิด การปฏิบัติการที่สร้างความเคลื่อนไหวให้เกิดขึ้นในองค์กรตามทิศทางที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำจึงเป็นศิลปะ ในการทำให้เกิดอิทธิพลในการจูงใจผู้อื่นให้ร่วมปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย นายชวน หลีกภัย ก็ถือว่าเป็นบุคคลหนึ่งที่มีภาวะผู้นำทางการเมือง โดยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดตรัง สังกัดพรรคประชาธิปัตย์สมัยแรกในปี พ.ศ. 2512 ก็ถือก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมืองครั้งแรกและ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คนที่ 20 ของประเทศไทย เคยดำรงตำแหน่ง 2 สมัย สมัยแรกคือ พ.ศ. 2535 – 2538 สมัยที่ 2 คือ พ.ศ. 2540 – 2544 เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ 3 สมัย ปัจจุบันดำรง ตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 2 เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน และมีผลงาน มากมาย อาทิเช่น ริเริ่มกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ส่งเสริมการกระจายอำนาจโดยผลักดัน พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นทั่วประเทศ และจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นครั้งแรก รวมถึงมีฉายาทางแวดวงการเมืองว่า นักการเมืองมือสะอาดและฉายาไปมิดโกนอาบนํ้าผึ้ง

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรังและได้รับทราบเรื่องราวมาบ้างว่า จังหวัดตรังถือเป็นเมืองหลวงของพรรคประชาธิปัตย์ บ้างก็ว่า บ้านใหญ่ของจังหวัดตรังคือบ้านคุณชวน หลีกภัย รวมทั้งบทบาทของคุณชวน หลีกภัย เป็นที่ศรัทธาและเลื่อมใสของประชาชนในพื้นที่มีผลทำให้ ตระกูลหลีกภัยเป็นตระกูลทางการเมืองในจังหวัดตรัง นับตั้งแต่สมัยที่ผู้วิจัยยังเป็นเด็กเล็กจวบจนถึงปัจจุบัน ได้ยินและรับฟังเรื่องราวเหล่านี้มามากมาย ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความคิดเห็นว่า คุณชวน หลีกภัย มีความเป็น

ผู้นำที่มีบทบาทต่อประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดตรงมาอย่างยาวนาน และเมื่อเทียบกับประวัติทางการเมืองของคุณชวน หลีกภัยแล้วกว่าจะประสบความสำเร็จได้ในทุกวันนี้พบเจอกับเหตุการณ์ต่างๆ นานา และถือว่าเป็นลูกชาวบ้านที่ก้าวสู่เส้นทางทางการเมืองจนเป็นผู้อาวุโสทางการเมืองคนหนึ่งของประเทศไทยที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำของคุณชวน หลีกภัย จากทั้งหมดข้างต้นย่อมพบว่าการศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของคุณชวน หลีกภัยจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะถือเป็นอีกหนึ่งตัวแบบของภาวะผู้นำทางการเมืองที่สำคัญของไทยที่ควรศึกษา

ขอขอบคุณอย่างสูง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันตนาธร

บรรณาธิการ

สารบัญ

10-23

บทที่ 1

การเข้าสู่วาระนโยบาย: กรณีศึกษาการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่

Agenda Setting: A Case Study of Educational Reformation in Chiang Mai

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (Thanyawat Rattanasak)

24-40

บทที่ 2

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

The Achievement on The Implementation of Drug Prevention and Suppression Policy of
Narcotics Prevention and Suppression Operation Center in Songkhwae District, Nan Province

สุจินต์สะพัด ศิริบุรณ์ (Sujinsapass siriburana)

ปิยากร หวังมหาพร (Piyakorn Whangmahaporn)

41-60

บทที่ 3

การพัฒนาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณ
ริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง ในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

People's Participation in the Development of Riverbank Protection Structures Along the Noi
River of the Department of Public Works and Town & Country Planning in Phra Nakhon Si
Ayutthaya Province

ยศวัฒน์ กิจมานะวัฒน์ (Yotsawat Kijmanawat)

ปิยากร หวังมหาพร (Piyakorn Whangmahaporn)

61-76

บทที่ 4

อิทธิพลของความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรที่อยู่ในฐานะตัวแปรคั่นกลาง
ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของพนักงาน
ในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดกรอผ้าใยสังเคราะห์ จังหวัดระยอง

Effect of Job Satisfaction and Organizational Commitment as Mediated Variable between
Organizational Support and Intention to Stay of Non-Woven Slitting Company Staff Located
at Rayong Province

ธนวัชจู้ เกษศิลา (Tanawat Ketsila)

ธัญนันท์ บุญอยู่ (Thanyanan Boonyoo)

สุมาลี รามันฎ (Sumalee Ramanust)

77-104

บทที่ 5

ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่
เทศบาลนครตรัง ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

Chuan Leekpai's Political Leadership Based on The Opinions of People in Trang Municipality
Thap Thiang Subdistrict, Mueang District, Trang Province

กรศิริวิทย์ วังศิริวิวัฒน์ (Kornsiwit Wangsiriwivat)

สมเกียรติ วันทะนะ (Somkiat Wantana)

การเข้าสู่วาระนโยบาย: กรณีศึกษาการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่

Agenda Setting: A Case Study of Educational Reformation in Chiang Mai

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (Thanyawat Rattanasak)

รองศาสตราจารย์ สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Associate Professor, School of Public Administration,

Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University

E-mail: punthaka@gmail.com

Received: 9 August 2021

Revised: 5 October 2021

Accepted: 27 October 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาการเข้าสู่วาระนโยบายโดยใช้การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อนำตัวแบบพหุกระแสของจอห์น คิงด็อน เป็นกรอบในวิเคราะห์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า กระแสปัญหา ได้แก่ ปัญหาการศึกษาของไทยทั้งด้านคุณภาพการศึกษา และโครงสร้างการบริหารการศึกษามีอิทธิพลต่อการเกิดกระแสปัญหาการศึกษาของเชียงใหม่ กระแสการเมือง ได้แก่ การนำเสนอแนวนโยบายใหม่ของฝ่ายการเมืองในท้องถิ่น และการแสวงหาการสนับสนุนทางการเมือง กระแสนโยบาย ได้แก่ กระแสการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ รวมทั้งเวทีวิชาการระดับชาติที่มุ่งแสวงหาแนวทางปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ทำให้เกิดแนวคิดเชิงนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ จนกระทั่งผู้ประกอบการนโยบายได้เปิดหน้าต่างแห่งโอกาส นำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแผนแม่บทการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา

คำสำคัญ: ตัวแบบพหุกระแส, วาระนโยบาย, คิงด็อน, การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่, องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

Abstract

This article aims to study the agenda setting using the educational reformation in Chiang Mai as a case study. The purpose is to analyze the importance of policies using the Multiple Streams Model offered by John Kingdon. This research applied qualitative methodologies including documentary research and in-depth interview. The descriptive analysis is also used to describe the research's outcome. The result showed that the quality of education and the administrative structure are influenced the problematic stream of education in Chiang Mai. In term of politics, the new policies proposed by the local politicians and the seek for political supports are the main streams. For the policy streams, the national reformations and the national academic conference focusing on the area-based educational management are the main ones that influence the educational reformation. In 2016, the strategic plans for educational reformation were raised, as the window of opportunity, by the policy entrepreneurs and used as the master plan for educational reformation in Chiang Mai.

Keywords: Multiple streams model, Agenda setting, Kingdon, Educational reformation in Chiang Mai, Chiang Mai provincial administrative organization

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่รัฐใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อช่วยให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้ คิดเป็น เรียนรู้สิทธิเสรีภาพ ความเป็นพลเมือง และวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนทักษะที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศทุกด้าน รัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา อาทิ การกำหนดนโยบายเพื่อปฏิรูปการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัย และการเปิดโอกาสให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ในทศวรรษที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งในประเทศไทยได้รับการถ่ายโอนสถานศึกษาไปอยู่ในสังกัด และหลายแห่งได้กำหนดนโยบายของท้องถิ่นเพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของท้องถิ่น อาทิ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (อบจ. เชียงใหม่) ได้เริ่มประชุมภาคีเครือข่ายเพื่อปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา จนกระทั่งได้ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ พ.ศ. 2559 - 2562 ที่ใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่าเหตุใดการปฏิรูปการศึกษาจึงก่อตัวเป็นวาระนโยบายที่สำคัญของ อบจ. เชียงใหม่ กระบวนการเข้าสู่วาระการปฏิรูปการศึกษาของเชียงใหม่เกิดขึ้นได้อย่างไร เกิดจากกระแสใดบ้าง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากระบวนการเข้าสู่วาระนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่ โดยใช้ตัวแบบพหุกระแสของจอห์น คิงด็อน เป็นกรอบการวิเคราะห์

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในลักษณะเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยใช้ตัวแบบพหุกระแสของจอห์น คิงด็อน เป็นกรอบการศึกษา ใช้วิธีการวิจัยทั้งการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Key Informants) ประกอบด้วยผู้บริหารและบุคลากรที่รับผิดชอบนโยบายดังกล่าวของ อบจ. เชียงใหม่

ตัวแบบพหุกระแส

จอห์น คิงด็อน (Kingdon, 1984) กล่าวว่านโยบายสาธารณะ คือ ผลลัพธ์ที่มาจากคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายพยายามทำให้เกิดการประสานกันระหว่างกระแสทั้งสาม ได้แก่ กระแสปัญหา (Problem Stream) กระแสการเมือง (Politics Stream) และกระแสนโยบาย (Policy Stream) อันส่งผลให้หน้าต่างแห่งโอกาส (Window of Opportunity) สำหรับวาระนโยบายเปิดออกมา

คิงด็อนชี้ให้เห็นว่าแท้จริงแล้วกระบวนการกำหนดนโยบายไม่ได้ดำเนินการแบบเป็นเส้นตรง ที่ผู้กำหนดนโยบายเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหา เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา และเสนอให้ผู้กำหนดนโยบายตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Cairney and Zahariadis, 2016) แต่กระบวนการกำหนดนโยบายมีความเป็นพลวัต โดยการเข้าสู่วาระนโยบายเป็นขั้นตอนที่ปัญหาจะถูกนำมาอภิปราย โดยปัญหาที่มีอยู่หลากหลายในสังคมจะมีเพียงบางปัญหาเท่านั้นที่จะเข้ามาสู่ขั้นตอนนี้ เนื่องจากรัฐบาลในฐานะผู้ตัดสินใจกำหนดนโยบายจะมีข้อจำกัดในการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของสังคม ดังนั้นปัญหาที่จะได้รับความสนใจ จึงขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหาที่รัฐบาลจำเป็นต้องแก้ไข หากไม่เช่นนั้นประเด็นปัญหาจะไม่สามารถเข้าสู่วาระนโยบายได้ (Widyatama, 2018)

การทำความเข้าใจว่าประเด็นปัญหาสามารถเข้าสู่วาระนโยบายได้อย่างไร สามารถใช้ตัวแบบพหุกระแส (Multiple Streams Model) ของคิงด็อน ประกอบด้วย กระแสปัญหา กระแสนโยบาย และกระแสการเมือง (Kingdon, 1984) สำหรับกระแสปัญหา หมายถึง กระบวนการกำหนดประเด็นปัญหาและนิยามปัญหาที่คนในสังคมวิพากษ์วิจารณ์หรือวิตกกังวล หรือได้รับความสนใจจากสาธารณชนเป็นระยะเวลานาน และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข โดยรัฐบาล กระแสการเมือง เป็นกระแสที่รัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองเป็นฝ่ายกำหนดปัญหา ซึ่งเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ของพลังที่สำคัญในสังคม ได้แก่ สภาพอารมณ์ของคนในประเทศ (National Mood) การเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแผ่นดิน การเลือกตั้ง การลงประชามติ

ชั้นยวัตถ์ รัตนศักดิ์

เป็นต้น ส่วนกระแสนโยบาย หมายถึง การจัดระเบียบวาระในกระบวนการกำหนดนโยบาย และอนุมัติทางเลือกเพื่อนำไปแก้ไขปัญหา หรืออีกนัยหนึ่ง กระแสนโยบาย ได้แก่ การพัฒนาของทางเลือกในการแก้ไขปัญหา (Kingdon, 1984; Béland and Howlett, 2016; Widyatama, 2018; ประสงค์ชัย เศรษฐสุรวิชัย, 2557, 2558; ชนิตา จิตตรุทธะ, 2561)

กระแสทั้งสามประการดำเนินไปอย่างเป็นอิสระต่อกันจนกระทั่งมาบรรจบกัน หน้าต่างนโยบาย (Policy Window) จะเปิดออกมา ทำให้เกิดวาระนโยบาย ทั้งนี้กระแสการเมืองเป็นกระแสหลักของนโยบาย และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญยิ่งกว่ากระแสอื่นทั้งหมด เนื่องจากวาระการตัดสินใจส่วนใหญ่ถูกกำหนดขึ้นจากสถานการณ์และเงื่อนไขทางการเมืองที่เปิดขึ้น และผู้ประกอบการทางนโยบายหรือผู้ผลักดันนโยบาย (Policy Entrepreneurs) จะผลักดันนโยบายเข้าสู่วาระนโยบาย ภายใต้การตัดสินใจของผู้มีอำนาจทางการเมือง (Kingdon, 1984)

ตัวแบบพหุกระแสของกิงค็อนได้รับความสนใจจากนักวิชาการไทย ที่นำมาศึกษาการเกิดวาระนโยบาย เช่น ปียากร หวังมหาพร (2546) นพดล อุดมวิศวกุล (2548) ศักรพร ธีรศิริกุล (2549) เกื้อเมธา ฤกษ์พรพิพัฒน์ (2550) ณัฐวุฒิ จินารัตน์ (2554) ประสงค์ชัย เศรษฐสุรวิชัย (2557) พรชัย ปานอ่อน (2559) วัทธัญญา ใจบริสุทธิ์ (2562) เป็นต้น

ปัญหาการศึกษาไทยกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย

ในรอบหลายทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษามาโดยตลอด ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษา แต่ไม่มีแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นรูปธรรม จนกระทั่งปี พ.ศ. 2542 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบแรกระหว่างปี พ.ศ. 2542 - 2551 มีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความเป็นเอกภาพในการบริหารการศึกษา รวมทั้งการปฏิรูปองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ผลรูปธรรมที่เกิดขึ้น ได้แก่ การออกกฎหมาย กำหนดโครงสร้างการบริหารการศึกษา การกำหนดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่กลับพบว่ายังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ การกระจายอำนาจจากหน่วยงานส่วนกลางจึงไม่ลงไปถึงสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) จึงนำมาสู่การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในปี พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2553 เพื่อการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ดำเนินการโดยกำหนดข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการคือ (1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย

(2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการบริหารจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) เพื่อแก้ไขจุดอ่อนของการปฏิรูปการศึกษาระยะแรก

แม้รัฐบาลมีนโยบายและมาตรการหลายประการในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา แต่ยังมีประเด็นปัญหาการศึกษาที่ถูกนำมาอภิปรายกันในสังคม อาทิ คุณภาพการศึกษาที่แสดงจากผลการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) พบว่านักเรียนไทยมีคุณภาพการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียด้วยกันหลายประเทศ เป็นต้น (Focus ประเด็นจาก PISA ฉบับที่ 15 : มีนาคม 2560; การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2018 วันอังคารที่ 3 ธันวาคม 2562; ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค, 2563) จึงมีข้อเสนอจากหลายฝ่ายให้รัฐบาลสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กไทยให้ทัดเทียมกับนานาชาติ จากปัญหาการศึกษาของประเทศไทยทั้ง โครงสร้างการบริหารการศึกษา และคุณภาพการศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลให้เกิดวาระการปฏิรูปการศึกษาของชาติ และของท้องถิ่น

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังได้รับการถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการจัดบริการสาธารณะรวมถึงอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 41 ให้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น” ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้รับโอนสถานศึกษาเข้ามาไว้ในสังกัด หลายแห่งได้จัดการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก สอดแทรกด้วยหลักสูตรท้องถิ่น

จำนวนนักเรียน นักศึกษาทุกระดับในเชียงใหม่ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงอุดมศึกษา รวมทุกประเภทการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียนมีทั้งสิ้น 437,951 คน มีบุคลากรทางการศึกษา (ครู อาจารย์ และผู้ดูแลเด็ก) จำนวน 18,969 คน และสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา จำนวน 1,646 แห่ง (ข้อมูลปี พ.ศ. 2557) ในส่วนของอบจ.เชียงใหม่ ได้รับโอนสถานศึกษามาสังกัด อบจ.เชียงใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ (1) โรงเรียนแม่อาววิทยาคม อำเภอแม่อาว (2) โรงเรียนบ้านแม่อนจี่เหล็ก อำเภอฝาง (3) โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย อำเภอหางดง และโรงเรียนบ้านศาลา อำเภอแมริม มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 2,733

ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์

คน และ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 103 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2560)

แม้ อบจ. เชียงใหม่ ได้ดำเนินการกิจด้านการศึกษา แต่ในเวทีพูดคุยต่างๆ ได้พบปัญหาการศึกษาที่ประมวลไว้เป็นโจทย์สำคัญระดับพื้นที่ เช่น การรวมอำนาจในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา อัตราค่าจ้างและงบประมาณไว้ที่ส่วนกลาง ความเหลื่อมล้ำและ โอกาสการเข้าถึงการศึกษา ขาดความเป็นเอกถักยชน์ตัวตน ความเป็นพลเมืองเชียงใหม่ ระบบการเรียนรู้ยังไม่ปรับตัว การกระจุกตัวของโรงเรียนอยู่แต่ในเมือง การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องโดยตรงในพื้นที่มีน้อย และศักยภาพของเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ส่วนหนึ่งยังต้องพัฒนาด้านการอ่านออกเขียนได้ คิดคล่อง ทักษะภาษาและการเรียนรู้ ให้กล้าแสดงออก กล้านำเสนอ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และการรู้จักรักเหง้าภาคภูมิใจในตัวตน เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเลขาธิการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2558)

ปัญหาข้างต้นได้นำไปสู่จุดเริ่มต้นการเปิดพื้นที่ของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยในวันที่ 14 พฤษภาคม 2556 อบจ. เชียงใหม่ ได้เป็นเจ้าภาพจัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์เด็กเยาวชนและปัญหาการศึกษาของเชียงใหม่ขึ้น ทำให้ได้ข้อมูลแนวโน้มนวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ด้านการศึกษาที่รุนแรงยิ่งขึ้นหากไม่ได้รับการแก้ไข เป็นการจุดประกายแนวคิดเรื่องการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ นับแต่นั้น เป็นต้นมา

ต่อมาในวันที่ 24 มีนาคม 2557 อบจ. เชียงใหม่ ได้จัดประชุม โดยได้ประสานความร่วมมือจาก 3 ภาคส่วนหลักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ผลิต/พัฒนาผู้เรียน (2) กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลิตผลผู้เรียน และ (3) กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ รวมถึงนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ ปรีภษาหารือเพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการประชุมครั้งนี้ที่ประชุมได้เห็นชอบร่วมกันให้ อบจ. เชียงใหม่ โดยสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานประสานงานระหว่างเครือข่ายและการขับเคลื่อนดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ จึงถือเป็นจุดกำเนิดของ “ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา” ที่เชื่อมโยงภาคีภายในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ภาคประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสื่อมวลชนมาเข้าร่วมในภาคีนี้ และมีการประชุมกันเป็นลำดับเพื่อการกำหนดกรอบคิด ข้อเสนอเชิงนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และแสวงหาการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนต่อ และสร้างความเป็นเจ้าของกระบวนการปฏิรูปการศึกษา (ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2560)

ในวันที่ 8 ธันวาคม 2557 ได้มีการจัดประชุมเวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งแรกจากภาคีทุกภาคส่วน และยังมีภาคีอื่นระดับประเทศเข้าร่วมสนับสนุนองค์ความรู้ทางวิชาการ เช่น สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการระดับสูงในพื้นที่ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน เข้าร่วมรับฟังและแสดงความเห็นในเวทีครั้งนี้ ต่อมา

ได้ขยายผลโดยจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ในระดับอำเภอ องค์กรที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มวิชาชีพต่างๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้และร่วมวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้ได้แผนที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการของแต่ละพื้นที่ ทำให้ได้รับข้อมูลที่หลากหลายจากกลุ่มต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2560; องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเลขาธิการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2558) จนกระทั่งมีการประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ พ.ศ. 2559 - 2562 ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2558 แผนดังกล่าวกำหนดวิสัยทัศน์ของแผน คือ “มุ่งจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ให้มีคุณภาพตามศักยภาพที่หลากหลาย” ประกอบด้วย 9 ยุทธศาสตร์ รวมทั้งนำเสนอแนวทางการสร้างกลไกการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการผลิตและพัฒนาครูในพื้นที่ โมเดลโรงเรียนที่เท่าเทียมกัน การจัดทำหลักสูตรรัษฎเชียงใหม่ การพัฒนาสัมมาชีพโมเดล และการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เป็นต้น

วันที่ 31 มกราคม 2560 ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา อบจ. เชียงใหม่ และ สสค. จัดเวทีประชุมปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ เป็นปีที่ 2 ภายใต้หัวข้อ “การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่สู่คุณภาพที่หลากหลาย” ปรึกษาหารือยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลและสังคม เรียกร้องให้สนับสนุนแนวทางการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างจริงจัง นายไพรัช ไหม่มชมภู รองนายก อบจ.เชียงใหม่ (อดีตผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อบจ.เชียงใหม่) ในฐานะเลขาธิการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา เป็นตัวแทนกล่าวถึง 4 ข้อเสนอ คือ

1. เสนอให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด หรือ “กศจ.” ที่เป็นกลไกปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ทำงานเชื่อมโยงกับ ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา 99 องค์กร ผ่านแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่/แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาของพื้นที่ สอดคล้องไปกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ระยะ 20 ปีที่กำลังจะประกาศใช้

* การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area Based Education Management) ถูกพัฒนาโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่ง สสค. ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาของการศึกษาเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย (1) กลไกความร่วมมือของภาคส่วนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) ข้อมูลที่จะช่วยชี้ปัญหาจัดลำดับความสำคัญและติดตามความก้าวหน้าว่าการทำงานบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงไร (3) แผนและโครงการเพื่อพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ เพื่อบูรณาการความร่วมมือและทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน

ชั้นยวดยาน รัตนศักดิ์

3. ขอให้ดำเนินการตามข้อเสนอที่ภาคีเชียงใหม่ฯ ที่เสนอต่อรัฐบาลในปี 2558 ดังนี้ (1) จัดตั้งสภาการศึกษาเชียงใหม่ (2) จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนตามความขาดแคลน (3) จัดระบบประเมินครูสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ (4) สนับสนุนการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน (5) จัดงบประมาณอาหารกลางวันให้นักเรียนเพียงพอในการศึกษาภาคบังคับ (6) พัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพที่อยู่ห่างไกล (7) จัดบุคลากรสายสนับสนุนให้สถานศึกษา

4. เสนอให้รัฐบาลเร่งรัดการกระจายอำนาจและงบประมาณลงในการบริหารจัดการการศึกษาเชิงพื้นที่ (สมหมาย ปารีฉัตร, 2560)

ผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมของภาคีเชียงใหม่ปฏิรูปการศึกษาในเบื้องต้น มีดังนี้

ประการแรก ภาคีเชียงใหม่ปฏิรูปการศึกษาสามารถดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2559 - 2562) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นมา

ประการที่สอง สามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตร “รักษ์เชียงใหม่” ได้สำเร็จ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับพลเมืองเชียงใหม่และผู้สนใจที่ต้องการศึกษาหาความรู้และความเข้าใจเรื่องของเชียงใหม่ในทุกมิติ ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และสิ่งที่ควรรู้และน่าจะอนุรักษ์ไว้ในอนาคต โดยสถาบันการศึกษาทุกระดับในจังหวัดเชียงใหม่นำไปใช้ในการเรียนการสอน

ประการที่สาม การพัฒนาหลักสูตรสัมมาชีพ โมเดล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนต้นแบบ 10 แห่ง จาก 9 อำเภอ สามารถขยายผลเป็น 50 แห่ง (สศค., 2560)

การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ จากประเด็นปัญหาด้านการศึกษา นำมาสู่การแสวงหาแนวนโยบายแก้ไขปัญหา จนกระทั่งเข้าสู่การพิจารณาในกระบวนการทางการเมืองของท้องถิ่น เกิดผลที่เป็นรูปธรรมคือ แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ พ.ศ. 2559 - 2562 เป็นประเด็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ศึกษาด้านนโยบายสาธารณะ ที่สามารถนำมาวิเคราะห์การเกิดวาระนโยบาย (agenda setting) ได้

วิเคราะห์วาระนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่

จากวาระนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ สามารถวิเคราะห์ตามแนวคิดพหุกระแสของกิงค็อน ได้ดังนี้

กระแสปัญหา

กระแสปัญหา เกิดขึ้นจากปัญหาการศึกษาของประเทศไทยที่เกิดจากโครงสร้างการบริหารการศึกษาแบบรวมศูนย์ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในที่สุด ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ดังที่กล่าวมาข้างต้น คือ ขาดการบูรณาการและความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาทั้งระบบทำให้ไม่เชื่อมต่อและประสานกัน ขาดแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดที่มีสภาพบังคับให้ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกัน เชียงใหม่มีประชากรที่เป็นชนเผ่า ผู้อพยพ และชนกลุ่มน้อยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เกิดปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สังกัดท้องถิ่นไม่ได้รับโอกาสในการพัฒนา ปัญหาดังกล่าวนั้นมีแนวโน้ม

ที่รุนแรงยิ่งขึ้นหากไม่ได้รับการแก้ไข และกระแสปัญหาดังกล่าวเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่สาธารณะ และถูกหยิบยกมาอภิปรายกันอยู่เสมอมาว่ารัฐบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งแก้ไข

กระแสนโยบาย

การบริหารการศึกษาแบบรวมศูนย์ไม่สามารถทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ควรจะเป็นได้ ส่งผลให้เกิดกระแสการปฏิรูปการศึกษาระยะที่สองที่มีเป้าหมายให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบภายในปี 2561 รวมทั้งแก้ไขปัญหาคูณภาพการศึกษาและความเหลื่อมล้ำด้าน โอกาส และเปิดโอกาสให้เกิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่โดยหลายๆ องค์กร

กระแสนโยบาย คือ การพัฒนาทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหา พบว่าการกำหนดกรอบแนวคิดนโยบาย เพื่อการปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่ที่สำคัญ คือ (1) แนวคิด “กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อการอภิวัดณ์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนแปลงประเทศไทย” ที่เสนอโดยศาสตราจารย์ น.พ. ประเวศ วะสี (2) แนวคิด “การปฏิรูปการศึกษา โดยใช้พื้นที่เป็นฐานทำงาน” กลไกจังหวัดปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการใหม่กระจายอำนาจลงสู่ฐานพื้นที่ เสนอโดย สสค. (3) กรอบแนวคิด “การจัดการเรียนการสอนสู่ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (4) แนวคิด “การจัดระบบการศึกษาที่ยึดหลักธรรมาภิบาล” (5) แนวคิด “หลักปฏิรูปการศึกษาสู่ความสำเร็จ” ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สภาปฏิรูปแห่งชาติ (6) แนวคิด “แนวโน้มการจัดการศึกษาสู่สากล” เสนอโดย ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และ (7) แนวคิด ด้านการพัฒนาเมือง สังคมและวัฒนธรรมของรัฐบาล (สำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2558)

กระแสนโยบายดังกล่าวถือเป็นกระแสนโยบายที่สำคัญสำหรับการปฏิรูปการศึกษาของท้องถิ่น อาทิ การปฏิรูปการศึกษาเพื่อสามชีพ “ชลบุรีโมเดล” ของจังหวัดชลบุรี (แนวหน้า, 2558) การจัดการศึกษา เพื่ออาชีพที่จังหวัดตราด หากพิจารณาถึงสถานการณ์การเมืองในระดับชาติ ประเทศไทยอยู่ในช่วงการปฏิรูปประเทศ โดยรัฐบาลในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีนโยบายการปฏิรูปประเทศทุกด้าน รวมทั้งด้านการศึกษา ทำให้มีการร่างแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ บทบัญญัติเรื่องการปฏิรูปประเทศในหมวด 16 (จ) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และการตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (มติชน, 2562) เป็นต้น กระแสนโยบายดังกล่าว นำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา เชียงใหม่ พ.ศ. 2559 - 2562 เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษาของเชียงใหม่

กระแสการเมือง

กระแสการเมืองเกิดจากปัญหาด้านการจัดการศึกษาของไทยที่ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมของคนในชาติ ผลักดันให้ชุมชนนโยบายด้านการศึกษา ได้แก่ นักวิชาการชั้นนำ และองค์กรด้านนโยบาย การศึกษาต่างๆ ได้จัดเวทีวิชาการต่างๆ เพื่อหาทางเลือกเชิงนโยบายที่จะสามารถแก้ไขปัญหาวิกฤตการศึกษา ไทยได้ ในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่ นั้น นอกจากปัญหาการศึกษาในท้องถิ่นดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ

ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์

กระแสปัญหา ยังพบว่ามีผู้ประกอบการนโยบายที่มองเห็นได้ (Policy Entrepreneur) และผู้ประกอบการนโยบายที่มองไม่เห็น (Hidden Policy Entrepreneur) เข้ามาผลักดันการปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่เข้าสู่วาระนโยบาย

นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ ดำรงตำแหน่งนายก อบจ. เชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่งนายก อบจ. เชียงใหม่ นายบุญเลิศเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ 3 สมัย ถือว่าเป็นผู้ที่ทราบปัญหาต่างๆ ของจังหวัดเชียงใหม่อย่างลึกซึ้งหนึ่ง ถือเป็นผู้ประกอบการนโยบายที่มองเห็นได้

โดยทั่วไปผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักนำเสนอนโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเนื่องจากเป็นผลงานที่เป็นรูปธรรม เห็นผลเร็ว การเข้ารับตำแหน่งนายก อบจ. เชียงใหม่ในปี 2555 นายบุญเลิศ ได้แถลงต่อสภา อบจ. เชียงใหม่ ได้เปลี่ยนจุดเน้นของนโยบายจากด้านโครงสร้างพื้นฐานมาส่งเสริมด้านการศึกษามากขึ้น โดยพิจารณาได้จากนโยบายข้อ 5 ด้านการพัฒนาสังคม การศึกษา และการสาธารณสุข ข้อที่ 5.1 ส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และสนับสนุนให้จังหวัดเชียงใหม่มีศูนย์การเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งต่อมาถูกนำไปบรรจุในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลส่วนจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2559 - 2562 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, 2558) และแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2561 - 2564 ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ พบว่าตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา อบจ.เชียงใหม่ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายสำหรับ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาไว้ อาทิ โครงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งสภาการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โครงการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่เชิงพื้นที่ โครงการ โรงเรียนผู้ปกครอง ปี (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, 2559(ก), 2559(ข)) จากนโยบายของนายก อบจ. เป็นการเปิดหน้าต่างนโยบายนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้นโยบายถูกนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการนโยบายที่มองไม่เห็น (Hidden Policy Entrepreneurs) ที่มีบทบาทในกระแสนโยบาย ได้แก่ นายไพรัช ไหมชมภู อดีตผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ต่อมาได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งรองนายก อบจ. เชียงใหม่ ผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นนักยุทธศาสตร์และเป็นผู้ประสานสิบทิศ การที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองนายก อบจ. เชียงใหม่ ทำให้สามารถขับเคลื่อนงานปฏิรูปการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น และเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ประกอบการนโยบายที่มองไม่เห็น ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการนโยบายที่มองเห็นได้ (ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2561)

กระแสการเมืองยังรวมถึงการดำเนินการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมสนับสนุนแนวนโยบายของผู้บริหาร โดยดำเนินการประชุมภาคีเครือข่ายถึงระดับอำเภอ และแสวงหาการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และครูซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบายและเป็นฐานเสียงสนับสนุนนโยบาย

ดังกล่าวในระยะต่อมา รวมถึงการนำเสนอประเด็นการปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่ของสื่อมวลชนทั้งสื่อท้องถิ่น และสื่อระดับชาติ ซึ่งส่งผลย้อนกลับมาสร้างฐานเสียงทางการเมืองต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่า กระแสที่มีความสำคัญต่อการเกิดวาระนโยบาย ได้แก่ กระแสการเมืองที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการนำเสนอแนวนโยบายใหม่ เพื่อแสวงหาผู้สนับสนุนใหม่สร้างฐานเสียงการเมืองในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเกือเมธา ฤกษ์พรพิพัฒน์ (2550) พรชัย ปานอ่อน (2559) และวาทัญญู ไจบริสุทธิ์ (2562) และกรณีการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อทุกประเภท และแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนรวมทั้งภาคีเครือข่ายในเวทีต่างๆ ทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งการสนับสนุนขององค์กรระดับชาติ เช่น สสค. ผลการศึกษายังพบว่า กระแสการเมืองมีความสำคัญที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคิงด็อน (Kingdon, 1984) และผลการศึกษาของประสงค์ชัย เศรษฐสุรวินธุ์ (2557) ในประเด็นที่ว่า การเมืองต้องมีเสถียรภาพและมีความพร้อมด้านทรัพยากรรองรับการดำเนินการ รวมทั้งสามารถทำให้ประชาชนในสังคมเห็นพ้องต้องกันว่าปัญหาอยู่ในภาวะวิกฤต จำเป็นต้องเร่งแก้ไข ปัญหาโดยการปฏิรูปการศึกษาในท้องถิ่น ขณะที่กระแสปัญหา และกระแสนโยบายมีความสำคัญรองลงมา ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากกรณีที่ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาส่งผลกระทบต่อทั่วประเทศ และแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ได้รับการพูดถึงอยู่ทั่วไป แต่มีเพียงบางพื้นที่เท่านั้นที่ฝ่ายการเมืองได้หยิบยกปัญหาดังกล่าวมากำหนดเป็นวาระนโยบาย ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยด้านความพร้อมของทรัพยากร และความสนใจของฝ่ายการเมือง

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดพหุกระแสสามารถใช้ทำการศึกษาว่า กระแสปัญหา กระแสการเมือง และกระแสนโยบาย ทำให้เกิดวาระนโยบายปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่ได้อย่างไร และกระแสใดมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งบรรลุมัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยด้านนโยบายสาธารณะสามารถนำแนวคิดพหุกระแสมาบูรณาการกับตัวแบบหรือแนวคิดด้านนโยบายสาธารณะอื่นๆ ทำการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเฉพาะด้าน หรือบทบาท พฤติกรรมของผู้ประกอบการนโยบายสาธารณะได้เช่นกัน

สรุป

บทความฉบับนี้ศึกษาการเข้าสู่วาระนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่ โดยนำแนวคิดพหุกระแสของจอห์น คิงด็อน มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า วาระการปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่ ได้รับอิทธิพลจากกระแสปัญหาด้านการศึกษาของประเทศไทยและท้องถิ่น ทั้งด้านคุณภาพ และความเหลื่อมล้ำของการศึกษา และกระแสการเมืองที่ฝ่ายการเมืองของ อบจ. เชียงใหม่ได้นำเสนอ

ชั้นยวฒัน รัตนสัค

แนวนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ผ่านสื่อมวลชน และสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อแสวงหาการสนับสนุน จนกระทั่งเกิดกระแส นโยบายดำเนินการพัฒนาทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นำไปสู่การบังคับใช้แผน ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่ พ.ศ. 2559 - 2562 เพื่อให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทาง ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา

รายการอ้างอิง

- มติชน. (2562, 20 กรกฎาคม). 20 ปี ปฏิรูปการศึกษาไทย ปมปัญหาที่ยังคงต้องแก้ไข. วันที่ค้นข้อมูล 1 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/advertorial/news_1597058
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA2018 วันอังคารที่ 3 ธันวาคม 2562 ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อาคารรัชมังคลาภิเษก กระทรวงศึกษาธิการ. วันที่ค้นข้อมูล 2 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-12/>
- เกื้อเมธา ฤกษ์พรพิพัฒน์. (2550). การวิเคราะห์กระบวนการนโยบายสาธารณะในการแก้ไขปัญหามลพิษจาก กิจกรรมเหมืองแร่: กรณีศึกษาการปนเปื้อนของสารตะกั่วบริเวณหมู่บ้านคลิตี้ล่าง จังหวัด กาญจนบุรี. *สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ*, 5(2), 122-132.
- ชนิดา จิตตรุทธะ. (2561). นโยบายสาธารณะ แนวคิด การวิเคราะห์ และกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- แนวหน้า. (2558, 30 กรกฎาคม). “ชลบุรี” เดินหน้าปฏิรูปการศึกษาทั้งจังหวัดสู่ “การมีงานทำ” เปิด “ชลบุรี โมเดล” จับมือภาคอุตสาหกรรมเตรียมความพร้อมสู่โลกการทำงาน. วันที่ค้นข้อมูล 1 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.naewna.com/local/171268>
- ณัฐวดี จินารัตน์. (2554). กระบวนการผลักดันนโยบายสาธารณะ: ศึกษากรณีร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2550. *การจัดการป่าไม้*, 5(9), 9-25.
- ชั้นยวฒัน รัตนสัค. (2561). รายงานการศึกษาการบริหารงานที่เป็นเลิศขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่: การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- นพดล อุดมวิศวกุล. (2548). การเข้าสู่วาระและการกำหนดคนนโยบายสาธารณะ: ศึกษากรณีนโยบาย มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารในประเทศไทย. คุษณินพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประสงค์ชัย เศรษฐสุรวิชัย. (2557). การเข้าสู่วาระนโยบายระบบขนส่งทางรางในประเทศไทย: กรณีศึกษาโครงการรถไฟความเร็วสูงโดยใช้ตัวแบบของคิงด้อม. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง, ภาควิชาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสงค์ชัย เศรษฐสุรวิชัย. (2558). การศึกษาการเข้าสู่วาระนโยบาย: วิเคราะห์ตัวแบบพหุกระแสและการนำไปใช้. *การเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 7(3), 301-331.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2546). นโยบายผู้สูงอายุของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย ปานอ่อน. (2559). การกำหนดนโยบายจดทะเบียนคู่ชีวิต. *บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 9(ฉบับพิเศษ), 113-127.
- ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาถ. (2563). มองผลสัมฤทธิ์และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาผ่านการประเมินผล PISA ของประเทศไทย. วันที่ค้นข้อมูล 1 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://www.pier.or.th/wp-content/uploads/2020/03/aBRIDGEd_2020_005.pdf
- วาทัญญู ใจบริสุทธิ์. (2562). การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product: OTOP) ของไทย และนโยบายหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Village One Product: OVOP) ของญี่ปุ่น. *ญี่ปุ่นศึกษา*, 36(2), 17-39.
- ศักรพร ธีรศิริกุล. (2549). กระบวนการกำหนดนโยบายปฏิรูปที่ดินของประเทศไทย: ศึกษากรณีกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหมาย ปาริจฉัตต์. (2560). 4 ข้อเสนอประชาสังคมเชียงใหม่. ใน *มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ 10 – 16 กุมภาพันธ์ 2560*. วันที่ค้นข้อมูล 1 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_25019
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. (2557). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2558 - 2562*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเลขานุการภาคเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2558). *แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ (พ.ศ. 2559 - 2562)*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. (2559ก). *แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2561 - 2564)*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.

ชั้นยวพันธ์ รัตนศักดิ์

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. (2559ข). *ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณพุทธศักราช 2560*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. (2560). *ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. 2560. *แผนพัฒนาการศึกษา 4 ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.
- Béland, D., & Howlett, M. (2016). The Role and Impact of the Multiple-Streams Approach in Comparative Policy Analysis. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 18(3), 221-227.
- Cairney, P., & Zahariadis, N. (2016). Multiple Streams Approach: A Flexible Metaphor Presents and Opportunity to Operationalize Agenda Setting Processes. In Zahariadis, Nikolaos (Ed.). *Handbook of Public Policy Agenda Setting*. Cheltenham, UK and Northampton, MA: Edward Elgar.
- Kingdon, J. W. (1984). *Agendas, Alternatives and Public Policies*. Boston: Little, Brown Company.
- Widyatama. B. (2018). “Applying Kingdon’s Multiple Streams Framework in the Establishment of Law No. 13 of 2012 Concerning the Privilege of Yogyakarta Special Region. *Journal of Government and Civil Society*, 2(1), 1-8.

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ
ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

**The Achievement on The Implementation of
Drug Prevention and Suppression Policy of Narcotics
Prevention and Suppression Operation Center
in Songkhwa District, Nan Province**

สุจินต์สะพัต ศิริบุรณ์ (Sujinsapass siriburana)¹

ปิยากร หวังมหาพร (Piyakorn Whangmahaporn)²

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Student, Ph.D.Candidate, Doctor of Philosophy in Public Administration Program,
Graduate College of Management, Sripatum University

²รองศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Associate Professor Dr., Graduate College of Management, Sripatum University

E-mail: sujinsapass@gmail.com, piyakorn.wh@spu.ac.th

Received: 5 October 2021

Revised: 29 December 2021

Accepted: 4 January 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน และ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สุจินต์สะพัด ศิริบุรณ และปิยากร หวังมหาพร

อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน จำนวน 157 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณเชิงเส้นตรง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน จำนวน 15 คน เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการน่าน โยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีประสิทธิผลของการน่าน โยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ ด้านการมีประสิทธิภาพของการน่าน โยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) และด้านการตอบสนอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ของการน่าน โยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านสมรรถนะขององค์กร ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.38$) และด้านการวางแผนและควบคุม และด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ($\bar{X} = 4.26$) ทั้งนี้ ปัจจัยด้านที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ของการน่าน โยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 ปัจจัย เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนและควบคุม (X_1 , Beta = 0.459), ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ (X_3 , Beta = 0.194), ด้านสมรรถนะขององค์กร (X_2 , Beta = 0.143), และด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก (X_4 , Beta = 0.139) และพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ เรื่องของการแต่งตั้งโยกย้ายของ คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน และด้านสมรรถนะขององค์กรในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากร และได้รับการจัดสรรอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การน่าน โยบายไปปฏิบัติ, ยาเสพติด, ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, น โยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of the achievement of the narcotics control board of Songkhwaie district of Nan province 2) to study factors that affect The achievement of the narcotics control board of Songkhwaie district of Nan province and 3) to study the problems and

CHAPTER 2

obstacles in implementation to solve the problems of narcotics according to the narcotics control board of Songkhwa district of Nan province. This research is mixed method research. The sample groups in quantitative research are the working group of the Narcotics Prevention and Suppression Center, Songkhwa district, Nan province, amounting to 157 people. The instrument used was a questionnaire. The statistical analysis was frequency, percentage, mean, standard deviation. linear multiple regression analysis. For qualitative research, key informants were 15 people from the Narcotics Prevention and Suppression Center working group, Songkhwa district, Nan province. Data were collected from the interview form and data were analyzed by content analysis.

The research findings were: the level of achievement of the narcotics control board of Songkhwa district of Nan province was found with the highest lever ($\bar{X} = 4.24$). After the analysis, it can be arranged by order with a mean value from the highest to the lowest, the effectiveness of the policy implementation aspect had the mean value of 4.26. Next, it was the effectiveness of the policy implementation aspect which had a mean value of 4.25. and the lowest aspect was the response aspect had the mean value of 4.20. The degree of factors, affecting the achievement of the narcotics control board of Songkhwa district of Nan province in overall was found with the highest level ($\bar{X} = 4.34$). After the analysis, it can be arranged by order with a mean value from the highest to the lowest. The performance of the organization aspect had a mean value of 4.46. Next, it was the leadership and cooperation aspect which had a mean value of 4.38 and the lowest aspect was the planning and control, and the political and external environment aspect which both had a mean value of 4.26. Factors which statistically affected the achievement of the narcotics control board of Songkhwa district of Nan province area at 0.05 were found with 4 factors which were; the planning and control factor (X_1 , Beta = 0.459) leadership and cooperation factors (X_3 , Beta = 0.194), the performance of the organization factors (X_2 , Beta = 0.143), and the political and external environmental management factor (X_4 , Beta 0.139). The most common problems and issues we found that the narcotics control board of Songkhwa district of Nan province officer's appointment and transferring, lack of human resource, contributing to the organization's potency and insufficient equipment, distributing for duties.

Keywords: Policy implementation, Narcotics, Narcotics prevention and suppression operation center, Drug prevention and suppression policy

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านสังคม และกระทบในทุกมิติของสังคม โยงใยไปทุกด้าน ทั้งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านงบประมาณภาครัฐ ปัญหาอาชญากรรมปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัญหาครอบครัว ปัญหาการใช้ยาเสพติดในสถานประกอบการ ผู้ใช้แรงงาน วัยรุ่น ซึ่งนับวันมีแนวโน้มขยายตัวและระบาดรุนแรงมากขึ้น ปัญหาเสพติดจึงเป็นปัญหาระดับชาติมี ทั้งผู้เสพหรือผู้ป่วยผู้จำหน่าย ทั้งรายใหญ่รายย่อยผู้ผลิตมีทั้งภายใน และภายนอกประเทศจะเห็นได้ จากคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมีจำนวนมากขึ้นทุกปีมีผลต่อภาระภาครัฐที่ต้องเข้ามาแบกรับไม่ว่าจะเป็นด้านกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ตั้งแต่ชั้นจับกุม พนักงานสอบสวน อัยการ ศาลราชทัณฑ์ ภาครัฐต้องใช้งบประมาณปีหนึ่งๆ ไปกับปัญหาเสพติดเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันการค้ายาเสพติดใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางทำการค้ายาเสพติด ทั้งเสนอขายและสั่งซื้อ โดยเฉพาะ ในระดับขายส่งรายย่อย และขายปลีกให้ผู้เสพควบคู่กับการใช้บริการรับส่งพัสดุภัณฑ์ เป็นช่องทางลำเลียงยาเสพติดตรง ถึงมือผู้เสพ และการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(E-Banking) เป็นช่องทางจ่าย ค่ายาเสพติดตรงถึงมือ ผู้ค้าถูกตรวจพบมากขึ้น ทำให้การสืบสวน ปราบปราม ทำได้ยากขึ้น(สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2562)

รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย มีนโยบายแก้ปัญหายาเสพติด อย่างต่อเนื่อง ดังเช่นรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีนโยบายแก้ปัญหายาเสพติด ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เริ่มตั้งแต่การป้องกัน ปราบปราม ฟื้นฟู ซึ่งต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในการเฝ้าระวัง แจ้งเบาะแส และร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน ประชาชนทุกกลุ่ม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ขึ้นมาถึงระดับชาติ โดยรูปแบบหนึ่งที่เป็นตัวอย่างคือ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” ซึ่งเป็นการสร้าง ความร่วมมือ ของทุกภาคส่วน รัฐบาล ได้มี การจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) ขึ้นมา สำหรับถ่ายทอดนโยบาย และอำนวยการไปสู่การปฏิบัติ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้อำนวยการศูนย์ ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อน และอำนวยการนโยบายของรัฐบาล ผ่านศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2562)

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2563) พบว่า ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ส่งผลให้สถานการณ์การลักลอบนำยาเสพติดรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา ทั้งในด้านความถี่และปริมาณที่ลักลอบนำเข้าต่อครั้งเหตุปัจจัยสำคัญยังคงมาจาก สถานการณ์ภายนอกประเทศเป็นหลักข้อมูลสถิติการจับกุมคดียาเสพติดของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจากระบบสารสนเทศของตำรวจ (POLIS) ในปีงบประมาณ 2562 สามารถจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 359,688 คดี ผู้ต้องหา 381,475 คน ตรวจยึดยาเสพติดได้ ดังนี้ ยาบ้า 517 ล้านเม็ด ไอซ์ 16,265.7 กิโลกรัม เฮโรอีน 941.8 กิโลกรัม และคีตามีน 733.1 กิโลกรัม สถานะของไทยยังคงถูกใช้เป็นทางผ่าน และปลายทางสำคัญของขบวนการค้ายาเสพติด

อำเภอสองแคว เป็นอำเภอชายแดน มีแนวเขตติดต่อประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง 30 กิโลเมตร โดยมีหลักเขตแดนร่วมระหว่างไทย – สปป.ลาว สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอสองแคว ในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด มีกลุ่มที่ใช้ยาเสพติด 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มเด็กและเยาวชน และ 2. กลุ่มผู้ใช้แรงงาน จากผลการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดี ยาเสพติดในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 พบว่า ไม่พบผู้ผลิตแต่พบผู้ค้าจำนวน 8 ราย ส่วนใหญ่เป็นผู้ค้ารายย่อย ส่วนผู้เสพมีจำนวน 74 ราย กระจายตามหมู่บ้านต่างๆ จากการสำรวจสถานการณ์แพร่ระบาดทำให้พบว่า สถานการณ์มีแนวโน้มที่จะขยายความรุนแรงมากขึ้นเทียบสัดส่วนจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีอัตราส่วนสูงกว่า 3 : 1000

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ผ่านมาพบว่า มีการศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของ ชินภัทร สารสิน (2544) ธีราภรณ์ สายอ้าย (2552) ศูนย์เครือข่ายวิชาการ เพื่อสังเกตการณ์ และวิจัยความสุข ชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (2552) พศกพร สุขุมมะสวัสดิ์ และธนวัฒน์ พิมลจินดา (2562) ระพีพันธ์ โพนทอง, พรนภา เตียสุธิกุล และภิกษุศักดิ์ กัลยาณมิตร (2559) และวัลลภา บุญขมานพ (2556) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผนและควบคุม สมรรถนะขององค์กร ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก หากแต่ยังไม่มีการนำปัจจัยดังกล่าวไปศึกษากับการนำนโยบายไปปฏิบัติของอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

ดังนั้น จึงนำมาสู่การศึกษาผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดไปปฏิบัติหรือไม่อย่างไร และมีแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อย่างไร อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบรรเทาปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ
4. เสนอแนวทางการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของวอร์เคซ จันทรศร (2530) ซึ่งอธิบายความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการขององค์การที่ต่อเนื่องและเป็นพลวัต ซึ่งได้รับการปรุงแต่งและหล่อหลอมโดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายและกลยุทธ์ของนโยบายโดยกับสภาพขององค์การที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง ฉะนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการนำนโยบายสาธารณะ การนำนโยบายไปปฏิบัติ และเป็นการนำนโยบายตัดสินใจที่ได้กระทำไว้ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrative Model) ของวอร์เคซ จันทรศร ได้แก่

1. การวางแผนและการควบคุม เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่สำคัญในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายการกำหนดภารกิจ และการมอบหมายงานการกำหนดมาตรฐานในการทำงานการ ติดตามควบคุมประเมินผลนโยบายและความเป็นธรรมของมาตรการในการให้คุณให้โทษ
2. สมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรนี้จะประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยๆ อีก 5 ปัจจัย คือ โครงสร้างองค์การงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และสถานที่
3. ภาวะผู้นำและความร่วมมือ กล่าวคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลผลความสำเร็จได้ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รู้จักใช้วิธีจูงใจในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น มีการให้รางวัลชมเชยหรือยกย่อง สามารถสร้างให้สมาชิกในองค์การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างให้เกิดความผูกพันและการยอมรับจากสมาชิกคนอื่นๆ และรู้จักการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ
4. การเมือง และการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ตัวแปรนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะแนวความคิดที่ว่าความสำเร็จของนโยบายไปปฏิบัติ นั้นเกิดจากความสามารถของบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กรตัวแปรนี้ประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยอีกหลายประการ เช่น ระดับความสนับสนุนหรือต่อต้านจากฝ่ายต่างๆ ระดับความพึงพาที่ต้องมีระหว่างหน่วยงานความสามารถในการเจรจาต่อรองต่อสภาพแวดล้อมภายนอกและเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง

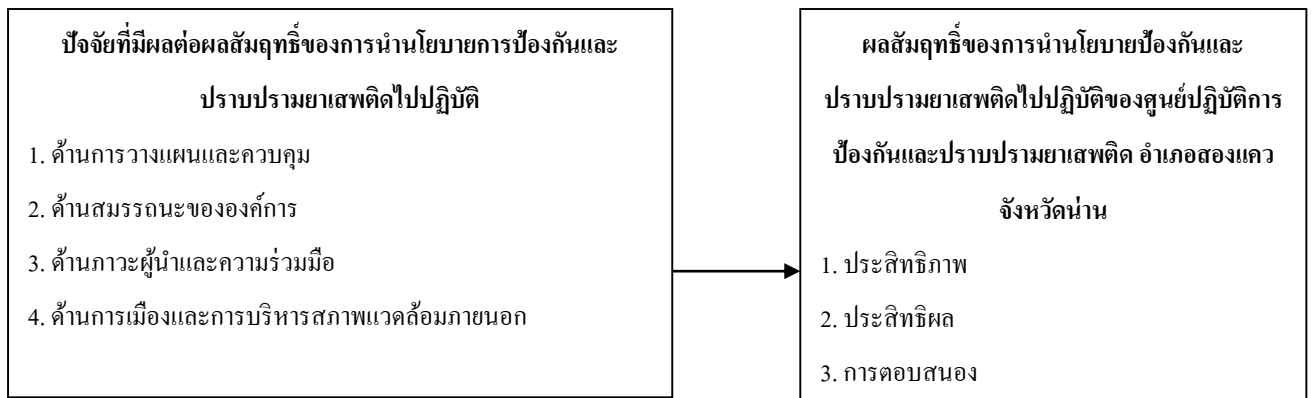
รวมทั้งได้ศึกษาตัวแบบของ Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn (1975) ซึ่งเสนอตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่เน้นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติตามนโยบาย ได้แก่ ตัวแปรภายนอก (External variables) 2 ตัวแปร คือ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก ตัวแปรภายใน (Internal variable) 4 ตัวแปร คือ การสื่อสารระหว่างองค์การ และการบังคับใช้กฎหมาย ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ สักยภาพของหน่วยงานที่มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน หรือโครงสร้างขององค์การ ทรัพยากรที่เพียงพอ ความร่วมมือสนับสนุนจากแต่ละหน่วยงานล้วนมีผลต่อ

ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และทัศนคติของผู้ปฏิบัติ มาบูรณาการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

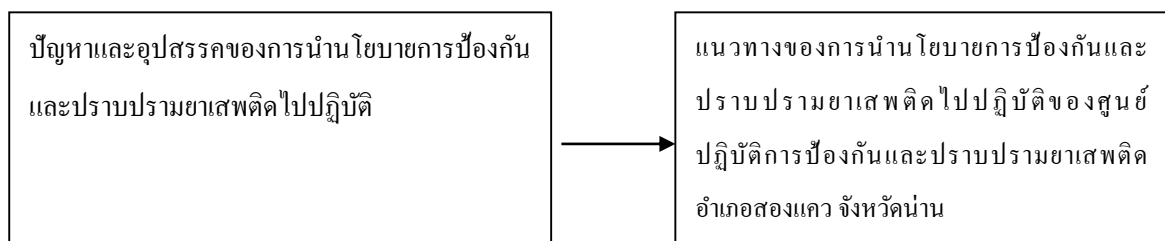
ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดผลสัมฤทธิ์ โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การที่องค์การได้ดำเนินงานใดๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่างๆ จนเกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายต่างๆ ที่องค์การตั้งไว้ จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องการวัดผลสัมฤทธิ์ พบว่าผลสัมฤทธิ์วัดได้จากประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและการตอบสนอง เนื่องจาก การนำนโยบายการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัตินั้นควรมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดความคุ้มค่า ต่อการลงทุนและบังเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวม ต้องกำหนดวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์เพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชน ผู้มีส่วนร่วมได้เสียทุกฝ่าย ผู้ปฏิบัติหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพันธกิจ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์การ มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สามารถตอบสนอง ความคาดหวังของประชาชน ประชาชนมีความพึงพอใจ และให้ความร่วมมือในการดำเนินนโยบาย (ชินภัทร สารสิน, 2544; ธีรภรณ์ สายอ้าย, 2552; ศูนย์เครือข่ายวิชาการ เพื่อสังเกตการณ์ และวิจัยความสุข ชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2552; พสกพร สุขุมมะสวัสดิ์ และชน วัฒนัน พิมลจินดา, 2562; ระพีพันธ์ โปนทอง, พรนภา เตียสุธิกุล และกิติศักดิ์ กัลยาณมิตร, 2559; วัลลภา บุญขมานพ ,2556)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ

ภาพประกอบที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ของศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนด สมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยการวางแผน และการควบคุม ปัจจัยสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยภาวะผู้นำ และความร่วมมือ และปัจจัยการเมือง และการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของ การนำนโยบายการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน และปราบปราม ยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณก่อน หลังจากนั้นจึงทำการ วิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดซึ่งเกี่ยวข้องกับงานของศูนย์ ได้แก่ คณะกรรมการและคณะทำงานศูนย์ ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ประกอบไปด้วย ข้าราชการฝ่าย ปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อำเภอสองแคว เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล สองแคว ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าส่วนราชการที่ได้รับมอบหมาย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำ ตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษารักษาดินแดน พนักงานราชการ ลูกจ้าง และผู้ที่ได้รับมอบในภารกิจต่างๆ ของศูนย์ฯ ในพื้นที่ปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน และ ปราบปรามยาเสพติดอำเภอสองแคว จำนวน 157 คน

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการ ประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert's Scale (1961) จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด มีจำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูล เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ตอนที่ 4 เป็นคำถาม ปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อการนำนโยบาย ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) จากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ทั้งนี้ ได้ค่า ดัชนีชี้วัดความสอดคล้องเท่ากับ 0.94 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 30 คน ในพื้นที่อำเภอปง จังหวัดพะเยา (สป.ปส.อ.ปง จ.พะเยา) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

(Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Alpha Coefficient) (Cronbach, 1984, p. 161) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 ถือว่าเครื่องมือใช้ได้

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Form) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายโดยการเลือกแบบเจาะจงผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานปราบปรามยาเสพติดโดยตรง คือ ชุดปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือและประสานงานประจำศูนย์ ทิมมวลชนสัมพันธ์ และประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน รวมจำนวน 15 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง เปรียบเทียบจากทัศนะของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในด้านต่างๆ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน สรุปได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ด้านสมรรถนะขององค์กร ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) ด้านการวางแผนและควบคุม และด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำ นโยบายไปปฏิบัติ	ระดับปัจจัย			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการวางแผนและควบคุม	4.26	.459	มากที่สุด	3
2. ด้านสมรรถนะขององค์กร	4.46	.387	มากที่สุด	1
3. ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ	4.38	.342	มากที่สุด	2
4. ด้านการเมืองและการบริหาร สภาพแวดล้อมภายนอก	4.26	.350	มากที่สุด	3
ภาพรวม	4.34	.297	มากที่สุด	

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านประสิทธิผล อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) และด้านการตอบสนอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ

ผลสัมฤทธิ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระดับผลสัมฤทธิ์			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านประสิทธิภาพ	4.25	.394	มากที่สุด	2
2. ด้านประสิทธิผล	4.26	.381	มากที่สุด	1
3. ด้านการตอบสนอง	4.20	.413	มาก	3
ภาพรวม	4.24	.347	มากที่สุด	

3. ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ คือ ด้านการวางแผนและควบคุม (X_1) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วยจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการนำ

นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เปลี่ยนไป 0.459 หน่วยในทิศทางเดียวกัน รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ (X_3) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วยจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เปลี่ยนไป 0.194 หน่วยในทิศทางเดียวกัน ด้านสมรรถนะขององค์กร (X_2) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วยจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เปลี่ยนไป 0.143 หน่วยในทิศทางเดียวกัน และด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก (X_4) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วยจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เปลี่ยนไป 0.139 หน่วยในทิศทางเดียวกัน ตามลำดับ โดยสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้คือ $\hat{Y}_{รวม} = 0.748 + 0.346 X_1 + 0.128 X_2 + 0.197 X_3 + 0.138 X_4$ และสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ $\hat{Z}_{รวม} = 0.459Z_1 + 0.194Z_2 + 0.143Z_3 + 0.139Z_4$

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ

ตัวแปรอิสระ	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.748	.301	-	2.490	.014
ด้านการวางแผนและควบคุม X_1	.346	.059	.459	5.906	.000*
ด้านสมรรถนะขององค์กร X_2	.128	.060	.143	2.149	.033*
ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ X_3	.197	.079	.194	2.489	.014*
ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก X_4	.138	.062	.139	2.237	.027*

a. Dependent Variable: ผลสัมฤทธิ์ของการน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน $R = 0.766$ $R^2 = 0.586$

4. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขที่ผลสัมฤทธิ์ของการน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

จุดสังเกต ศิริบูรณะ และปิยากร หวังมหาพร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย พบว่า มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การแต่งตั้งโยกย้ายของคณะทำงาน ศป.ปส.อ.สองแคว ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 2) การได้รับจัดสรรอุปกรณ์ที่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะทำงาน ศป.ปส.อ.สองแคว สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่านนั้น รัฐบาลควรให้ความสำคัญและจัดสรร งบประมาณ ให้เพียงพอต่อการจัดซื้ออุปกรณ์ที่สำคัญๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ และควรจัดตั้งหน่วยงานย่อยๆ ขึ้นมาใหม่ไม่ใช่มีเพียงแค่คณะทำงานเท่านั้น โดยให้ดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นการเฉพาะ ทำให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการนำ นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ มีประเด็นผลการวิจัยซึ่งสามารถนำมาสู่การอภิปรายได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

1.1 จากผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะทำงาน ศป.ปส.อ.สองแคว ได้ดำเนินการตามหลักตัวแบบเชิงบูรณาการ ที่จะส่งผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและการควบคุม ด้านสมรรถนะขององค์กร ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ และด้านการเมืองและการบริหาร สภาพแวดล้อมภายนอก ส่งผลทำให้ระดับผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของ วรเดช จันทรศร (2551). ซึ่งกล่าวไว้ว่า สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก โดยความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์กรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ซึ่งนโยบายนี้จะประสบความสำเร็จได้ จึงต้องอาศัยโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม สายการบังคับบัญชาขององค์กร บุคลากรที่อยู่ในองค์กร จะต้องมีความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ยังต้องมีการวางแผนเตรียมการ หรือมีความพร้อมทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้งบประมาณ รวมถึงสภาพแวดล้อมขององค์กรด้วย ดังนั้นตัวแบบนี้จึงเป็นความพยายามที่จะศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคของ การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน และยังสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแบบของ Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn (1975) ที่พบว่า ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทาง

เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และทัศนคติของผู้ปฏิบัติ โดยมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ล้วนมีผลต่อ ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.2 จากผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านการวางแผนและการควบคุมส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการวางแผนและการควบคุม นั้น เป็นการกระทำที่ทำให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย การกำหนดภารกิจ และการมอบหมายงาน การกำหนดมาตรฐานในการทำงาน การติดตาม ควบคุมประเมินผลนโยบายและความเป็นธรรมของมาตรการในการให้คุณให้โทษ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่ผู้บังคับบัญชาใช้ในการควบคุม การปฏิบัติงานให้ เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้คาดหวังไว้ จึงมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบาย ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอ สองแคว จังหวัดน่าน มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแบบของ Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn (1975) ด้วยเช่นกัน รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ เนื่องจากผู้บริหารในหน่วยงาน จะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รู้จักใช้วิสัยทัศน์ในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ การสร้างแรงจูงใจของผู้บังคับบัญชา เช่น มีการให้รางวัลชมเชย หรือยกย่อง สามารถสร้างให้สมาชิกใน องค์กรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างให้เกิดความผูกพันและการยอมรับจากสมาชิกคนอื่นๆ และ รู้จักการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะหาก ผู้นำไม่ให้ความสำคัญ หรือไม่ได้รับความร่วมมือ ก็ไม่สามารถทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพได้ และ ด้านสมรรถนะขององค์กร ก็ถือว่ามีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำ นโยบายป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เนื่องจากสมรรถนะขององค์กรจะประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยๆ อีก 5 ปัจจัย คือ โครงสร้าง องค์กร งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ ซึ่งในทุกด้านล้วนแล้วแต่มีความสำคัญมากเช่นกัน และด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี สารสนเทศ

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

จากผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ สรุปได้ว่า ด้านความมีประสิทธิภาพของการ นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาทางด้านความมีประสิทธิภาพของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ นั้นครอบคลุมหลายด้าน ได้แก่ การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัตินั้นมีวิสัยทัศน์ เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตาม พันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน

สุจินต์สะพัด ศิริบูรณะ และปิยากร หวังมหาพร

มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ด้านความมีประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่มีความจำเป็น และด้านสุดท้ายคือ ด้านการตอบสนอง สอดคล้องกับ Jana W. Holwick (2009) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลของความสำเร็จ ตามเป้าหมายทาง ยุทธศาสตร์ ของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การบรรลุเป้าหมาย ในการจัดวาง ลำดับความสำคัญและการจัดสรรทรัพยากร ที่เกี่ยวข้อง การวางแผน ทางยุทธศาสตร์ การตอบสนองกลับ ในวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ในสหรัฐอเมริกาจากกรณีศึกษาได้พบว่า ในปัจจุบันการ วางแผนยุทธศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาที่ช่วยให้องค์การ ประสบความสำเร็จตาม เป้าหมาย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ ได้ใช้การบริหารองค์การ โดยนำแบบอย่าง จากหน่วยงาน ต่างๆ ที่มีผลการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม และประสบผลสำเร็จ มาปรับใช้เพื่อพัฒนาในรูปแบบการวางแผนของ องค์การการประเมินผล และการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โดยการวางแผนยุทธศาสตร์ ในการบริหาร องค์การ จะมีรูปแบบที่หลากหลาย และการปฏิบัติงาน จะถูกผูกพัน กับการจัดสรรทรัพยากร และจุดมุ่งหมาย ทางพันธกิจ รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญ และผลวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การจัดสรรทรัพยากรจะอยู่บน พื้นฐานของ การวางแผนทางยุทธศาสตร์เป้าหมาย ขององค์การ และการจัดลำดับความสำคัญ นอกจากนี้การ วางแผน และกระบวนการจัดสรรงบประมาณ ควรดำเนินการให้เกิดประสิทธิผล โดยองค์การ มีความจำเป็นที่ จะต้องเพิ่ม เรื่องการสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจให้แก่พนักงาน รวมถึงกระบวนการวางแผน จะต้องผ่านการ ประเมินผล เพื่อวัดและรายงานผลถึงผลลัพธ์ ซึ่งจะทำให้องค์การ สามารถปรับปรุงผลงาน ให้บรรลุ เป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นการตอบสนองที่จะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ไปปฏิบัตินั้นต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของ ประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและความแตกต่างได้อย่างเหมาะสม แต่เนื่องด้วยมีอุปสรรคทางด้านอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้การดำเนินงานอาจจะล่าช้า และ ไม่สามารถเสร็จตามเวลาที่กำหนดได้ และการสร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจนั้นต้องอาศัยเวลาในการพิสูจน์ เนื่องจากคณะทำงาน ศป.ปส.อ.สองแคว เริ่มดำเนินงานเพียงไม่กี่ปี จึงจำเป็นจะต้องใช้เวลาในการสร้าง ความเชื่อมั่น ไม่ว่าจะสร้าง ความเชื่อมั่นของประชาชน เด็กผู้เสียหาย หรือตัวผู้กระทำความผิดเองก็ตาม รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นของหน่วยงานด้วยกัน จำเป็นจะต้องมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และมีการ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ว่ามีการทำงานอย่างโปร่งใสและยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล คือ เป็นหลักปกครอง การบริหาร และการจัดการควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ประกอบ ไปด้วยหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ซึ่งหลักกรรมมาภิบาลถือเป็นหลักที่นำหลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และ ความถูกต้องทั้งปวงที่ วิทยาลัยนพึงปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเท่านั้น

1.1 ปัจจัยด้านการวางแผนและควบคุม ด้านสมรรถนะขององค์การด้านภาวะผู้นำและ ความร่วมมือ และด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำ นโยบาย ไปปฏิบัติ ดังนั้น คณะทำงาน ศป.ปส.อ.สองแคว ควรดำเนินการกำหนดขั้นตอน วิธีปฏิบัติ หรือนโยบายที่มีความสัมพันธ์ในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

1.2 ควรจัดตั้งหน่วยงานย่อยๆ ขึ้นมาใหม่ไม่ใช่มีเพียงแค่คณะทำงานเท่านั้น โดยให้ดำเนินงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยเฉพาะ หรือปรับปรุงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านทางเทคโนโลยีไปรวมไว้ในหน่วยงานเดียวกัน เพื่อทำให้เกิดการปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน และถ้าหากตั้งเป็น หน่วยงานแล้วจะทำให้การโยกย้ายของข้าราชการที่เกี่ยวข้องมีน้อยลงด้วย จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไป อย่างต่อเนื่องมากขึ้น

1.3 จัดกิจกรรมตามโรงเรียนและเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อมิให้บุตรหลาน หรือ ตนตกเป็นเหยื่อภัยร้ายจากยาเสพติด

1.4 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบทุกช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโซเชียลหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น โดยให้ประชาสัมพันธ์ถึงภัยร้าย โทษและบทลงโทษหากกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

1.5 หน่วยงานทุกหน่วยงานต้องบูรณาการร่วมกัน ไม่ว่าจะภาครัฐ เอกชน ควรให้ความสำคัญกับ นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง

1.6 รัฐบาลควรมีนโยบายให้โรงเรียนทุกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนสีขาวเพื่อร่วมมือ กันแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยให้ลงโปรแกรมปิดกั้นเว็บไซต์ไม่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้เด็กตก เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะถูกชักจูงได้ง่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ผู้กระทำความผิดใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ใช้ในการทำความผิดหรือหลบเลี่ยงการการจับกุมของเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นแนวทางในการ ป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดโดยอาศัยเทคโนโลยีในการทำความผิด

2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหายาเสพติดด้วย เช่น ปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ ฐานะความยากจน ระดับการศึกษา สถานภาพความสัมพันธ์ของบิดามารดา เป็นต้น

สุจินต์สะพัด ศิริบุรณ์ และปิยากร หวังมหาพร

2.3 ควรศึกษาถึงพฤติกรรมผู้ที่มีความชื่นชอบในการแสวงหาประโยชน์เกี่ยวกับยาเสพติด โดยใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด

2.4 ควรมีการศึกษาแนวทางในการบูรณาการการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของรัฐบาล

รายการอ้างอิง

ชินภัทร สารสิน. (2544). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน : ศึกษากรณีกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด*. วิทยานิพนธ์มนุษยวิทยา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีราภรณ์ สายอ้าย. (2552). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในอำเภอแม่ทะจังหวัดลำปาง*. กรุงเทพฯ: บริษัททรัพย์สุริย์จำกัด.

พสกพร สุขุมมะสวัสดิ์ และธนวัฒน์ พิมลจินดา. (2562). การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชลบุรี. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 9(2), 105-124.

ระพีพันธ์ โพนทอง, พรนภา เตียสุธิกุล และภิกษุศักดิ์ กัลยาณมิตร. (2559). ผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(2), 41-53.

วรเดช จันทรศร และลิขิต ธีรเวคิน. (2530). *การนำนโยบายไปปฏิบัติในระบบราชการไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วรเดช จันทรศร. (2551). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

วัลลภา บุญขมานพ. (2556). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนแออัดเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาล มนุษย์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2562). *นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล*. วันที่ค้นข้อมูล 28 ธันวาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://spm.thaigov.go.th/CRTPRS/spm-splayout6.asp?i=41111%2E42323702112113121111311>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2563). *แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.

Cronbach, L. J. (1984). *Essential of Psychology and Education*. New York: Mc-Graw Hill.

Holwick, J. W. (2009). *Assessment of Institutional Strategic Goal Realization: A Case Study*. Doctor of Philosophy Dissertation, School of Education, Capella University, U.S.A.

Likert, R. A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill.

CHAPTER 2

Van Meter, D. S., & Van Horn, C. E. (1975). The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework. *Administration & Society*, 6(4), 477.

การพัฒนาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง
บริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง
ในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

**People's Participation in the Development of Riverbank Protection Structures
Along the Noi River of the Department of Public Works and Town &
Country Planning in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province**

ยศววัฒน์ กิจมานะวัฒน์ (Yotsawat Kijmanawat)¹

ปิยากร หวังมหภาพร (Piyakorn Whangmahaporn)²

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹ Student, Ph.D. Candidate, Doctor of Philosophy in Public Administration Program
Graduate College of Management, Sripatum University

² รองศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

² Associate Professor Dr., Graduate College of Management, Sripatum University

E-mail: yotsawat.kij@gmail.com, piyakorn.wh@spu.ac.th

Received: 5 October 2021

Revised: 2 January 2022

Accepted: 4 January 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง ในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 4) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสม การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในตำบลน้ำเต้า ตำบลทางช้าง ตำบลวัดตะกุก ตำบลบางหลวง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 327 คน

ยศววัฒน์ กิจมานะวัฒน์ และปิยากร หวังมหาพร

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) ตัวแทนหน่วยงานราชการ จำนวน 6 คน และ 2) ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านการร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการริเริ่มโครงการ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไข ด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา และด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชน ปัจจัยความเดือดร้อนและความไม่พอใจร่วมกัน ปัจจัยความตระหนัก ปัจจัยความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพหรือผู้นำ ปัจจัยความเชื่อมั่นต่อหน่วยงาน ปัจจัยความรู้สึภกภาคภูมิใจ ปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร ปัจจัยความสนใจและห่วงกังวลร่วมกัน ปัจจัยผลประโยชน์ตอบแทน และปัจจัยทรัพยากรของหน่วยงาน และยังพบว่า 3) ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านทรัพยากร และด้านส่วนบุคคล และ 4) แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทัศนคติทัศนความยาวสั้น เกี่ยวกับข้อมูลหรือเกร็ดความรู้ รูปแบบภาพเคลื่อนไหว การจัดตั้งโครงการอาสาสมัครคนรุ่นใหม่พิทักษ์ตลิ่ง การจัดทำช่องทางสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์ และการจัดทำคู่มือตรวจสอบตลิ่งริมแม่น้ำฉบับประชาชน

คำสำคัญ: การพัฒนา, การมีส่วนร่วม, เชื้อนป้องกันตลิ่ง

Abstract

This research of People's Participation in the Development of Riverbank Protection Structures Along the Noi River of the Department of Public Works and Town & Country Planning in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province aimed to 1) study people's participation level 2) study the factors affecting people's participation 3) study the obstacles in people's participation and 4) study developing approach in people's participation of riverbank protection structures along the Noi river of the Department of Department of Public Works and Town & Country Planning in Phra Nakhon Si Ayutthaya province. The data of this research were collected by mixed method. Samples of the quantitative research were household representatives in Namtao subdistrict, Tangchang subdistrict, Wattako subdistrict and Bangluang subdistrict in Bangban district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province, totally 327 samples. The data was collected by questionnaire. The data were analyzed with the statistical method by using; Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Multiple Linear Regression Analysis. Key informants of the Qualitative

research were 6 people from public sector and 10 people from people sector, totally 16 people. The data was collected through in-depth interview method and the data were analyzed by content analysis.

The research finding were; People's participation level, in overall, was found in medium level. After the analysis, it can be arranged by order with mean value from the highest to the lowest as; Participation in benefits, Participation in initiatives, Participation in planning, Participation in operations, Participation in decision makings, Participation in cause findings and Participation in Evaluations. The degree of factor affecting people's participation, in overall, was found in medium level. After the analysis, it can be arranged by order with mean value from the highest to the lowest as; Agreement for the community factor, Trouble and mutual dissatisfaction factor, Awareness factor, Respect for a leader factor, Confidence in public sector factor, Pride factor, Public information factor, Attention and anxiety factor, Benefit factor and Public sector resources factor.

Main issues of obstacles that found; 1) Public relations aspect 2) Public sector resources aspect and 3) Personal aspect. Developing approach in people's participation which were comprised with 4 activity projects; 1) Production of short-length videos about knowledge of riverbank protection structures and publish in social medias channels, 2) Establishment of riverbank protection volunteer project, 3) Making a official account of LINE application for announcement and notify about people's participation activities and 4) Making a simplified version of riverbank erosion assessment manual.

Keywords: Development, Participation, Riverbank protection structures

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชน ให้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมและสนับสนุนผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (Erwin, 1976 อ้างถึงใน วัชรวิวัฒน์ ศิลปรัตน์, 2561) การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญและจำเป็นในการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากการให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชนหรือกลุ่มองค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และการควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับสามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชนหรือชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถและการจัดการ รวมทั้ง

รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่างๆ บรรลุสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2559)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ เช่น ตามมาตรา 43 บุคคลและชุมชนมีสิทธิเข้าชื่อร่วมกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐ ให้ดำเนินการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หรือชุมชน หรือคว้น ไม่ดำเนินการสิ่งที่จะก่อผลเสีย และหน่วยงานรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอ นั้น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามมาตรา 57 (2) รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต้องให้ประชาชน และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ด้วย

ปัญหาการกัดเซาะและการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำเป็นปัญหาสาธารณะที่สำคัญประเด็นหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เนื่องจากการกัดเซาะและการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำ เป็นขบวนการตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำในแม่น้ำ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นปกติในรอบปีตามช่วงฤดูกาลต่างๆ ในช่วงฤดูน้ำหลากระดับน้ำในแม่น้ำขึ้นสูง การไหลของกระแสน้ำในแม่น้ำจะพัดพาดินริมตลิ่งและถูกกัดเซาะจากภายนอกสู่ภายใน โดยเฉพาะเมื่อมีการหมุนวนของน้ำในแม่น้ำ ในทางตรงกันข้ามช่วงฤดูแล้งระดับน้ำในแม่น้ำลดต่ำลง น้ำใต้ดินจะไหลลงสู่แม่น้ำและทำให้ดินริมตลิ่งถูกพัดพาและถูกกัดเซาะจากภายในสู่ภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณลาดตลิ่ง ซึ่งในทั้งสองกรณีเมื่อดินริมตลิ่งถูกกัดเซาะทำให้ลาดตลิ่งมีความลาดชันสูง สูญเสียเสถียรภาพ และเกิดการพังทลายโดยลำดับ ด้วยกลไกตามธรรมชาติดังกล่าวทำให้พื้นที่ริมตลิ่งในหลายบริเวณของแม่น้ำสายหลักทั่วประเทศอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการพังทลายและส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินริมตลิ่ง และสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่อาจเกิดการพิบัติ ตลอดจนคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณริมตลิ่งแม่น้ำซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ติดตามปัญหาการกัดเซาะและการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำมาโดยตลอด ซึ่งเกิดความเสียหายแก่ประชาชนและชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม กรมโยธาธิการและผังเมืองในฐานะหน่วยงานหลักด้านช่าง ได้ดำเนินการศึกษา ออกแบบ และก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งที่มีความมั่นคงแข็งแรงและเหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ตามแม่น้ำสายหลักทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม ยังเกิดปัญหาในการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งอยู่ไม่น้อย เช่น โครงการไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ประชาชนต่อต้านการก่อสร้าง โครงการไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ดังตัวอย่างหนึ่งที่กำลังดำเนินการ คือ โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักและมีบ้านเรือนประชาชนตลอดริมแม่น้ำ จึงอาจเกิดข้อขัดแย้งในการก่อสร้างได้มาก อีกทั้งแม่น้ำน้อยมีลักษณะทางกายภาพของแม่น้ำคดเคี้ยว ส่งผลให้เกิดปัญหาการกัดเซาะของตลิ่งอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสูญเสียในด้านต่างๆ ในอนาคตอันใกล้ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพพื้นที่ริมตลิ่งและ

เส้นทางเดินของแม่น้ำ จากการคาดการณ์พบว่า ปัญหาจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศทั่วโลกที่จะส่งผลโดยตรงต่อปริมาณฝนและน้ำท่าที่เกิดขึ้น

จากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาร่วมกัน เพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินการและเพื่อให้โครงการสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน งานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อแนวทางในการกำหนดนโยบายของกรมโยธาธิการและผังเมือง นำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการเกิดผลกระทบและสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 4) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย

นักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศ นิยามการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชน ให้ความสำคัญสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหาหารือร่วมกัน การใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมและสนับสนุนผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (Erwin, 1976; อรรถชัย กักผล, 2551; บวรศักดิ์ อุวรรณ โธ และคณะ, 2554) การมีส่วนร่วมมีความสำคัญเพราะเป็นการให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชนหรือกลุ่มองค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และการควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชนหรือชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการจัดการ รวมทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วม

อย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่างๆ สำเร็จตามความมุ่งหมายได้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2559)

โดยทั่วไปนักวิชาการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ไม่แตกต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Cohen and Uphoff, 1977; อภิญา กังสนารักษ์, 2544; สถาบันพระปกเกล้า, 2544)

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่ม การตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนยังพบอีกว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกิดขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ดังเช่น การศึกษาของ Koufman (1949) ที่พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้ และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือ Kenneth, Stewart and England (1989) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของประชาชนว่า ปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากระดับการศึกษา ชนชั้น รวมถึงเชื้อชาติของบุคคล การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเกิดจากปัจจัยอื่นๆ เช่น การศึกษาของ Harry, Blair, Fisk, Hall and Schaenman (1992) ได้เสนอแนวคิดสำหรับการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาครอบครัว กลุ่มละแวกบ้าน ชุมชน และสังคม ให้มีการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้เจริญก้าวหน้า เกิดจากแนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความสนใจและห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม 2) ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน โดยความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำร่วมกัน และ 3) การตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชน โดยเป็นการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา หรือการศึกษาของ Scavo and Chris (2016) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการรับรู้สื่อที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของประชาชน พบว่า การรับรู้และการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมจะส่งผลให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ เพื่อตอบสนองการตระหนักที่มาจากอิทธิพลของสื่อต่างๆ

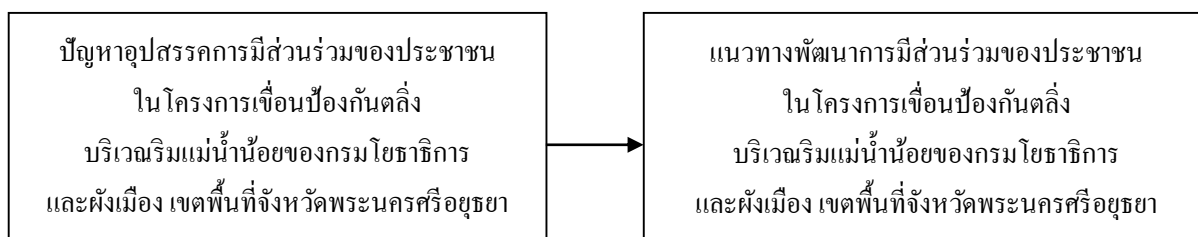
นอกจากนั้น ปรัชญา เวสารัชช์ (2528) กล่าวถึงปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความปลอดภัย 2) ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น 3) ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน เช่น ค่าตอบแทนโรงงาน เงินปัจจัยจากสหกรณ์ออมทรัพย์

4) ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนรวม ความรู้สึกเกรงใจ ความไม่กล้าปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวน หรือความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความสามัคคีในประเด็นเดียวกัน หรือ การศึกษาของพัทธา สายหู (2529) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ ดำเนินการอยู่ในชุมชน ซึ่งความสำเร็จของ โครงการพัฒนาชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยที่เป็น ลักษณะของโครงการ เช่น โครงการที่ประชาชนต้องการ 2) ปัจจัยที่มีลักษณะของชาวบ้านเอง เช่น ขยันขันแข็ง สามัคคี มีผู้นำดี 3) ปัจจัยที่มาจากทางราชการ เช่น ถือเป็นโครงการสำคัญมีงบประมาณเหลือ เพียงพอ มีเจ้าหน้าที่ด้านวิชาการสนับสนุน และ 4) ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ เช่น การคมนาคมสะดวก วัสดุ พร้อม เป็นต้น

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้กำหนด กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังภาพประกอบที่ 1 และ 2 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดวิจัยเชิงปริมาณ

ภาพประกอบที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดวิจัยเชิงคุณภาพ

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น ปัจจัยที่มาจากทางราชการ ปัจจัยความใส่ใจร่วมกันของชุมชน และปัจจัยความตระหนักและการรับรู้ของบุคคล ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเชื่อมป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณก่อน หลังจากนั้นจึงทำการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในตำบลน้ำเต้า ตำบลทางช้าง ตำบลวัดตะกู ตำบลบางหลวง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2,192 ครัวเรือน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มสำเร็จรูป ด้วยวิธีของ Krejcie and Morgan (1970) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 ครัวเรือน หลังจากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนแต่ละตำบล ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังจากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลาก และให้ตัวแทนครัวเรือนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเชื่อมป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำน้อย ส่วนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนแบบประเมินค่า 5 ระดับ (5 Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (1967) และส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ

ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ที่ตำบลท่าดินแดง อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้คะแนนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 จากนั้นจึงนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยมีการจัดทำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi - Structured Interview Form) โดยการตั้งคำถามลักษณะเป็นคำถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) ตัวแทนหน่วยงานราชการ จำนวน 6 คน และ 2) ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับรายด้านมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในด้านการริเริ่มโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ($\bar{X} = 3.45$) การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ($\bar{X} = 2.73$) การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 ($\bar{X} = 2.69$) การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไข มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ($\bar{X} = 2.65$) การมีส่วนร่วมในด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 ($\bar{X} = 2.25$) และสุดท้าย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 ($\bar{X} = 2.23$)

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ตัวแปร	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัจจัย
การมีส่วนร่วมในด้านการริเริ่มโครงการ	\hat{Y}_1	2	3.45	0.89	มาก
การมีส่วนร่วมในด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา	\hat{Y}_2	6	2.25	0.75	น้อย
การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไข	\hat{Y}_3	5	2.65	0.84	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน	\hat{Y}_4	3	2.73	0.79	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติงาน	\hat{Y}_5	4	2.69	0.80	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมรับผลประโยชน์	\hat{Y}_6	1	3.51	0.93	มาก
การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล	\hat{Y}_7	7	2.23	0.74	น้อย
การมีส่วนร่วมของประชาชนฯ โดยรวม \hat{Y}			2.78	0.93	ปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย ของกรมโยธาธิการและผังเมืองเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวม (\hat{Y}) ซึ่งใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย ของกรมโยธาธิการและผังเมืองเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวม (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 6 ปัจจัย และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 ปัจจัย รวมจำนวน 9 ปัจจัย สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมืองเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวม มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัจจัยความสนใจและห่วงกังวลร่วมกัน (X_{12} Beta = 0.26) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย ของกรมโยธาธิการและผังเมืองเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวม เปลี่ยนแปลงไป 0.26 หน่วยในทิศทางเดียวกัน รองลงมาคือ ปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร (X_{16} Beta = 0.23) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย ของกรมโยธาธิการและผังเมืองเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวม เปลี่ยนแปลงไป 0.23 หน่วยในทิศทางเดียวกัน และสุดท้ายคือ ปัจจัยความเดือดร้อนและความไม่พอใจร่วมกัน (X_{13} Beta = 0.17) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย ของกรมโยธาธิการและผังเมืองเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวม เปลี่ยนแปลงไป 0.17 หน่วยในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบได้คือ

CHAPTER 3

$$\hat{Y} = 1.07 + (0.08X_2) + (0.08X_5) + (0.09X_6) + (0.10X_9) + (0.24X_{12}) + (0.16X_{13}) + (0.16X_{14}) + (0.13X_{15}) + (0.22X_{16})$$

และสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Z = 0.09X_2 + 0.08X_5 + 0.10X_6 + 0.12X_9 + 0.26X_{12} + 0.17X_{13} + 0.16X_{14} + 0.14X_{15} + 0.23X_{16}$

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม

Model (X ₁ – X ₁₆)		Coefficients ^a				
		Unstandardized		Standardized	t	Sig.
		b	S.E.	β (Beta)		
Ŷ	Constant	1.07	.22	-	4.67	.00**
การมีส่วนร่วมของประชาชนใน	X ₁	.05	.06	.06	1.37	.17
โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง	X ₂	.08	.03	.09	2.75	.05*
บริเวณริมแม่น้ำน้อยเขตพื้นที่	X ₃	.06	.03	.07	2.84	.06
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม	X ₄	.04	.06	.04	1.64	.09
	X ₅	.08	.04	.08	3.06	.05*
	X ₆	.09	.06	.10	.99	.03*
	X ₇	.02	.04	.06	5.22	.15
	X ₈	.13	.04	.05	2.15	.22
	X ₉	.10	.05	.12	1.89	.01**
	X ₁₀	-.05	.03	-.08	-.67	.27
	X ₁₁	.01	.04	.02	2.12	.19
	X ₁₂	.24	.05	.26	3.66	.00**
	X ₁₃	.16	.04	.17	2.79	.00**
	X ₁₄	.16	.05	.16	3.00	.00**
	X ₁₅	.13	.05	.14	2.16	.00**
	X ₁₆	.22	.05	.23	5.55	.00**

3. ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปประเด็นปัญหาหลักได้ 3 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านการประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ การประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึงประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเท่าที่ควร มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ไม่เหมาะสมและครอบคลุมเพียงพอ รวมถึงข้อมูลที่สื่อให้กับประชาชนมีระดับภาษาและวิชาการที่เข้าใจได้ยาก และขาดการสื่อสารแบบสองทาง ทำให้ประชาชนไม่มีช่องทางการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการ

2) ด้านทรัพยากร กล่าวคือ กรมโยธาธิการและผังเมืองมีการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ต่อเนื่องไม่เพียงพอในการแก้ปัญหาได้อย่างครอบคลุม อีกทั้งงบประมาณที่จัดสรรมีความล่าช้าไม่ทันต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอันเกิดมาจากการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำ รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ ต้องรอเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางทำให้เกิดความล่าช้าในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา

3) ด้านส่วนบุคคล กล่าวคือ ประชาชนบางส่วนมีความคุ้นชินกับวิถีชีวิตดั้งเดิมอยู่ร่วมกับปัญหาหรือแก้ไขปัญหาแบบไม่ยั่งยืน จึงไม่ต้องการโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งที่สร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า แต่อาจมีผลกระทบด้านลบระหว่างก่อสร้าง อีกทั้งประชาชนบางกลุ่มมีทัศนคติว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือเสนอข้อคิดเห็นได้เนื่องจากรูปแบบการแก้ไขปัญหาของกรมโยธาธิการและผังเมืองถูกกำหนดไว้แล้ว โดยคำนึงถึงหลักวิชาการด้านวิศวกรรมและงบประมาณเป็นหลัก ซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน จึงทำให้หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง

4. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง บริเวณริมแม่น้ำน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมืองเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น ปัจจัยที่มาจากส่วนราชการ ปัจจัยความใส่ใจร่วมกันของชุมชน และปัจจัยความตระหนักและการรับรู้ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การปรับระยะเวลากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในโครงการให้เหมาะสม และใช้ระดับภาษาให้สอดคล้องกับประชาชนที่มีส่วนร่วม เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงประชาชนส่วนมาก
- 2) สื่อสารกับประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลโครงการให้ชัดเจน ครบถ้วน ถูกต้อง และกำหนดคำตอบแทน เช่น ค่าเดินทางให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วม
- 3) ประสานงานกับผู้นำชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความมั่นใจเชื่อมั่นให้แก่ผู้นำชุมชน
- 4) กรมโยธาธิการและผังเมืองควรกำหนดนโยบายและแนวทางดำเนินการที่มีความชัดเจน กำหนดแผนการดำเนินงาน และพื้นที่ดำเนินการที่ชัดเจน จัดสรรงบประมาณให้มีความต่อเนื่อง ครอบคลุมปัญหาที่มีความรุนแรง
- 5) สร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานและประชาชนในการหาแนวแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- 6) มีสื่อหลากหลายช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องปัญหาการกัดเซาะของตลิ่งริมแม่น้ำและข้อมูลเขื่อนป้องกันตลิ่ง มีการติดตามประเมินผลโครงการที่แล้วเสร็จ เพื่อนำมาพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่สำหรับโครงการต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย ของกรมโยธาธิการและผังเมืองเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 6 ปัจจัย และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 ปัจจัย รวมจำนวน 9 ปัจจัย สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยจำแนกตามตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

1) ตัวแปรปัจจัยความสนใจและห่วงกังวลร่วมกัน ปัจจัยความเดือดร้อนและความไม่พอใจร่วมกัน และปัจจัยการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ ความสนใจและห่วงกังวลร่วมกัน ความเดือดร้อนความไม่พอใจร่วมกัน และการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชน เป็นผลที่เกิดจากการรับรู้ข่าวสาร และการตระหนักรับรู้ของบุคคลซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชน ถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการร่วมกันเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชนของตนเอง ซึ่งเมื่อบุคคลได้รับการจัดเกลาและกล่อมเกลาจากสังคมหรือชุมชนให้เกิดการตระหนักรับรู้ถึงความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวจะส่งผลให้บุคคลเกิดความต้องการที่จะร่วมกันกับสมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชนในการดำเนินการต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน อันมีลักษณะเป็นการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชนระหว่างสมาชิกในชุมชนด้วยกันเอง

ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกัญญา บัวลาด (2560, หน้า 174-175) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการมองเห็นปัญหาขยะมูลฝอยร่วมกันในชุมชน โคนตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mimm; Srisontisuk and Laohasiriwong (2010, pp. 209-222) ที่ได้ศึกษาถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในประเทศพม่า โดยผลการศึกษสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อมีปัจจัยการตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยในชีวิตประจำวันของประชาชน นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Harry, Blair, Fisk, Hall and Schaenman (1992, pp. 114-116) ที่ได้เสนอแนวคิดสำหรับการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาครอบครัว กลุ่มละแวกบ้าน ชุมชน และสังคม ให้มีการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้เจริญก้าวหน้าขึ้นเกิดจาก

แนวความคิดสำคัญคือ ความสนใจและห่วงกังวลร่วมกัน ความเดือดร้อนความไม่พอใจร่วมกัน โดยตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชนไปในทางที่พึงปรารถนาระหว่างสมาชิกในชุมชน

2) ตัวแปรปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร และปัจจัยความตระหนัก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการรับรู้ข่าวสาร และความตระหนัก เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจที่จะมีหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ โดยในสถานการณ์หนึ่งๆ บุคคลจะมีการกลั่นกรองเชิงการรับรู้ ผ่านทางการใช้ความรู้ ค่านิยมและทัศนคติของบุคคลและอาจจะมียิ่งกระตุ้นภายนอกเข้ามาเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจ นอกจากนี้ทรัพยากรและทักษะที่แต่ละคนมีอยู่รวมทั้งบุคลิกภาพของแต่ละปัจเจกชนก็มีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีหรือไม่มีส่วนร่วมเช่นกัน ท้ายที่สุดเมื่อบุคคลตัดสินใจที่จะมีหรือไม่มีส่วนร่วมแล้ว ผลลัพธ์จากการตัดสินใจดังกล่าวจะเป็นข้อมูลย้อนกลับไปเป็นประสบการณ์ต่อการกลั่นกรองเชิงรับรู้ของบุคคล

ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mimm, Srisontisuk and Laohasirivong (2010, pp. 209-222) ที่ได้ศึกษาถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในประเทศพม่า โดยผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีประสิทธิผลมากขึ้นเมื่อประชาชนเข้าใจ (แทนที่จะรับรู้ปัญหา) ถึงผลกระทบที่เป็นอันตรายของพฤติกรรมและตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Scavo and Chris (2016, p. 314) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการรับรู้สื่อที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของประชาชน โดยผลการวิจัยพบว่า การรับรู้และการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมจะส่งผลให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ เพื่อตอบสนองการตระหนักรู้ที่เกิดจากอิทธิพลของสื่อต่างๆ นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปณิพัฒน์ ฤทธิเรืองเดช และคณะ (2560, หน้า 85-87) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนที่เกิดจากการรับรู้ข่าวสารในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ส่งผลให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และส่งผลให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมเข้าไปมีส่วนร่วมต่อไป

3) ตัวแปรปัจจัยความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพหรือผู้นำ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพหรือผู้นำ เป็นแรงกระตุ้นภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะมีหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ โดยในสถานการณ์หนึ่งๆ บุคคลจะมีการกลั่นกรองเชิงการรับรู้ ผ่านทางการใช้ความรู้ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคล และอาจจะมียิ่งกระตุ้นภายนอกเข้ามาเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจ อีกทั้งบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้น อาจเป็นบุคคลที่ตนเคารพนับถือ หรือมีเกียรติ มีตำแหน่ง มาชักชวนให้

เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดความเกรงใจและตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วม ทั้งที่อาจจะไม่เต็มใจก็ตาม

ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527) เกี่ยวกับกลวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติ ตำแหน่ง ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจ และเข้ามีส่วนร่วม ทั้งที่อาจยังไม่มีศรัทธาหรือความเต็มใจที่จะกระทำ นับเป็นการมีส่วนร่วมอย่างไม่เต็มใจ และไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รวมถึงอำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุภาพ ธีรลาภ (2528) ที่ศึกษาการวิเคราะห์เชิงสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ความเกรงใจต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน การยอมรับแบบอย่าง ความไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อม การยอมรับในอำนาจของรัฐ และฐานะทางเศรษฐกิจ

4) ตัวแปรปัจจัยอายุ และรายได้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ ตัวแปรปัจจัยอายุ และรายได้ เป็นคุณลักษณะทางสังคมของบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีความคิด เจตคติ ความต้องการ ตลอดจนจึงพฤติกรรมต่างๆ รวมถึงพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับอายุและรายได้ของบุคคลนั้น เช่น ผู้มีอายุมากจะมีแนวโน้มเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ น้อยกว่าผู้มีอายุน้อยหรือคนหนุ่มสาว ในขณะที่ผู้มีรายได้สูงหรือมีความพร้อมด้านเศรษฐกิจดี มีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์มากกว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อยกว่านั่นเอง

ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Orfield (1988, pp. 84-85) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในมลรัฐ Orlando โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเพศ และรายได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2542, หน้า 335) ที่ได้สรุปรวมบทความของปัจเจกชนต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลและประชาชน จากผลการวิจัยของนักวิชาการต่างๆ จำนวนมาก ซึ่งให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลในฐานะปัจเจกชนได้ โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยอายุ คือ ผู้ที่มีอายุมากจะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมน้อยกว่าคนหนุ่มสาว โดยเพศชายมีจิตใจสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ทำให้เพศชายเป็นผู้นำทุกด้าน ส่วนเพศหญิงเป็นผู้ตาม

นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Kenneth, Stewart and England (1989, pp. 165-166) ที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของประชาชนว่า ปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ภาคประชาชนนั้น เกิดจากระดับการศึกษา รายได้ และลักษณะอาชีพของบุคคลนั้นๆ

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้าน จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำน้อย เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นผลมาจากกระบวนการขั้นตอนทางราชการในการดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการแจ้งสภาพปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำ ซึ่งต้องผ่านการประชุมประชาคมของชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งดำเนินการโดยผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำในท้องถิ่น เป็นการมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน โดยตรงจากการพังทลายของตลิ่งที่สูญเสียทรัพย์สินที่ดิน จึงยินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ อีกทั้งประชาชนบางส่วนถูกชักชวนจากผู้นำท้องถิ่นที่มีสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าให้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมด้านการริเริ่มโครงการ อยู่ในระดับมาก เมื่อโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งได้มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการตามคำขอของประชาชนแล้ว ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุของปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไข และการวางแผนในการดำเนินการนั้น ประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่องของราชการและผู้เชี่ยวชาญ ที่อ้างอิงตามหลักวิชาการในการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข ส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับน้อย และการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไข และการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งแล้วเสร็จประชาชนในชุมชนจะได้รับประโยชน์ทางตรงและประโยชน์ทางอ้อม ส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับประโยชน์ อยู่ในระดับมาก แต่เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีกระบวนการจัดการในการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน มีเพียงหน่วยงานราชการท้องถิ่นทำหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาโครงการ จึงส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 กรมโยธาธิการและผังเมืองควรส่งเสริมปัจจัยความตระหนักและการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำ ไปจนถึงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำของกรมโยธาธิการและผังเมือง คือ การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์วีดิทัศน์ความยาวสั้น เกี่ยวกับข้อมูลหรือเกร็ดความรู้ เช่น

สาเหตุการพังทลายของดั่งริมน้ำ ประเภทการพังทลาย สัญญาณบอกเหตุการณ์พังทลาย ผ่านสื่อวีดิทัศน์รูปแบบภาพเคลื่อนไหว (Animation) เพื่อเพิ่มความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม ใช้ระดับภาษาที่เข้าใจได้ง่าย เป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไปทุกระดับ ทุกวัย เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่ายผ่านเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมต่างๆ เช่น Facebook Youtube เป็นต้น

1.2 กรมโยธาธิการและผังเมืองควรส่งเสริมปัจจัยความใส่ใจร่วมกันของชุมชน คือ จัดตั้งโครงการอาสาสมัครคนรุ่นใหม่พิทักษ์ดั่งริมน้ำ โดยรับอาสาสมัครจากกลุ่มคนรุ่นใหม่ในชุมชน ซึ่งอาจไม่ใช่ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เป็นบุคคลที่มีทัศนคติและแรงกระตุ้นในตัวเองที่ต้องการเปลี่ยนแปลงชุมชนไปในทางที่ดีขึ้น ต้องการพัฒนาชุมชนของตน และแสดงออกเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเขื่อนป้องกันดั่งริมน้ำ (Micro Influencer) มีความรู้เบื้องต้นในค้นหาสาเหตุของปัญหาได้ และทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่ประชาชนในพื้นที่ และสามารถสอดแทรกความรู้แก่ประชาชนในชุมชนของตนทีละเล็กทีละน้อยอย่างต่อเนื่องเป็นการปลูกฝังความตระหนักรับรู้ของคนในชุมชน มีการจัดสรรงบประมาณค่าตอบแทนหรือเบี้ยเลี้ยงแก่อาสาสมัคร ข้อเสนอแนะดังกล่าวจะช่วยแก้ปัญหาทรัพยากรด้านเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มช่องทางการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นการสื่อสารแบบสองทางสามารถรับข้อมูลปัญหาในแต่ละพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว

1.3 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรส่งเสริมปัจจัยการรับรู้ คือ จัดทำช่องทางการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (LINE Application) ประเภทบัญชีสาธารณะ (Line Official Account) ทำหน้าที่แจ้งข่าวสารกิจกรรมต่างๆ แจ้งเตือนกำหนดการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเขื่อนป้องกันดั่งริมน้ำ รวมถึงประชาสัมพันธ์สื่อวีดิทัศน์ที่ถูกจัดทำขึ้น ช่วยเพิ่มการรับรู้ให้ประชาชน เป็นการเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและสามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็ว

1.4 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรส่งเสริมปัจจัยความตระหนักรับรู้และปัจจัยความใส่ใจร่วมกันของชุมชน คือ จัดทำคู่มือตรวจสอบดั่งริมน้ำประชาชน ลักษณะรายการตรวจสอบ (Check List) อย่างง่าย เพื่อให้ประชาชนหรือคนในชุมชนสามารถประเมินความเสี่ยงและความรุนแรงของปัญหาการพังทลายของดั่งริมน้ำได้ในเบื้องต้น เพื่อคัดกรองปัญหา ก่อนแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลดภาระการแจ้งข้อมูลที่มากโดยไม่จำเป็น รวมถึงเป็นคู่มือการใช้งานโครงการเขื่อนป้องกันดั่งริมน้ำอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพเป็นรายการตรวจสอบประเมินโครงการที่แล้วเสร็จ เพื่อสะท้อนความพึงพอใจของประชาชนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น ส่งผลให้มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผลที่มากขึ้น ข้อเสนอแนะดังกล่าวจะช่วยแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ โดยการลดภาระหน้าที่ในการตรวจสอบปัญหาที่ไม่เข้าเกณฑ์ความรุนแรง อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน ว่ามีการประเมินติดตามโครงการที่แล้วเสร็จเพื่อพัฒนาชุมชนตนเองและชุมชนรอบข้างในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง ในพื้นที่อื่นๆ หรือในระดับที่ใหญ่ขึ้น เช่น ระดับภาค ระดับลุ่มน้ำ ที่มีลักษณะเป็นโครงข่ายพื้นที่ที่ต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่การสร้างตัวแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งที่สามารถใช้ในวงกว้างขึ้นได้

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างในโครงการก่อสร้างอื่นๆ ของกรมโยธาธิการและผังเมือง ได้แก่ โครงการก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชน โครงการพัฒนาเมือง เพื่อนำไปสู่การสร้างตัวแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างตามภารกิจของกรมโยธาธิการและผังเมืองได้อย่างครบถ้วน

2.3 ควรมีการศึกษาถึงความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ของการนำตัวแบบหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปใช้กับพื้นที่อื่นๆ หรือในระดับที่ใหญ่ขึ้น

รายการอ้างอิง

- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2554). *รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- ปิ่นพัฒน ฤทธิ์เรืองเดช, จำลอง โพธิ์บุญ และจุฑารัตน์ ชมพันธุ์. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย จังหวัดปทุมธานี. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 7(1), 85.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- พิทยา สายหู. (2529). *กลไกของสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรวิวัฒน์ ศิลปรัตน์. (2561). *ตัวแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร*. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 6(2), 225-243.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). *เทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2542). *การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สุกันยา บัวลาด. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2559). *คู่มือวิทยากร หลักสูตรการฝึกอบรม เสริมสร้างความรู้การออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2559*. เอกสารประกอบการเลือกตั้ง: จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ. วันที่ค้นข้อมูล 25 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <http://pr.prd.go.th/org>
- อนุภาพ ธีรลาภ. (2528). *การวิเคราะห์เชิงสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารรัฐกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรทัย ก๊กผล. (2550). *คู่มือพลเมืองยุคใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Amstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35(4), 216-224.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evolution*. Rural Development Committee Center for International Studies. New York: Longman.
- Cronbach, J. L. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper and Row.
- Erwin, W. (1976). *Participation Management: Concept, Theory and Implementation*. S.L.: Atlanta State University.
- Harry, H. P., Blair, L., Fisk, D., Hall, J., & Schaenman, P. (1992). *How effective is your Community Service?* (2nd ed.). Washington, D.C.: Urban Institute and International City Management Association.
- Kenneth, M., Stewart, J., & England, R. (1989). *Race, Class, and Education*. Madison: University of Wisconsin.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Koufman, H. F. (1949). Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. *Agricultural Experiment Station Bulletins*, 4(2), 5-50.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale, Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York: Harper & Row.
- Mimm, Z, Srisontisuk, S., & Laohasirivong, W. (2010). Promoting People's Participation in Solid Waste Management in Myanmar. *Research Journal of Environmental Sciences*, 4, 209-222.

ยศวัฒน์ กิจมานะวัฒน์ และปิยากร หวังมหาพร

Orfield, G. (1988). *Gender, Income and Career Inequality Political Participation*. Orlando: Harcourt, Brace & Jovanovich.

Scavo, A., & Chris, S. (2016). *Media Action's Governance Programs and Political Participation*. Massachusetts: Addison-Wesley.

อิทธิพลของความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรที่อยู่ในฐานะตัวแปร
กึ่งกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรสู่ความตั้งใจคงอยู่ในงานของ
พนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดกรอผ้าใยสังเคราะห์ จังหวัดระยอง
**Effect of Job Satisfaction and Organizational Commitment as Mediated
Variable between Organizational Support and Intention to Stay of Non-Woven
Slitting Company Staff Located at Rayong Province**

ธนวัชจู้ เกษศิลา (Tanawat Ketsila)¹

ธัญนันท์ บุญอยู่ (Thanyanan Boonyoo)²

สุมาลี รามัญญ์ (Sumalee Ramanust)³

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Master of Business Administration Program, Business Administration, Southeast Asia University

^{2,3}อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Independent Advisor, Asst. Prof. Dr., Master of Business Administration Program,

Southeast Asia University

E-mail: Ketsila.tanawat@gmail.com

Received: 3 November 2021

Revised: 13 December 2021

Accepted: 23 January 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร และความตั้งใจคงอยู่ในงาน 2) ความพึงพอใจในงานที่อยู่ในฐานะตัวแปรกึ่งกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและความตั้งใจคงอยู่ในงาน และ 3) ความผูกพันต่อองค์กรที่อยู่ในฐานะตัวแปรกึ่งกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและความตั้งใจคงอยู่ในงานของพนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดกรอผ้าใยสังเคราะห์ จังหวัดระยอง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ

พนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดกรอผ้าใยสังเคราะห์ จังหวัดระยอง จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้าง (SEM) โดยใช้โปรแกรม Smart PLS 3.0

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับของการสนับสนุนจากองค์กร ความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อ องค์กร และความตั้งใจคงอยู่ในงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17, 4.24, 4.23 และ 4.14 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.729, 0.569, 0.668 และ 0.725 ตามลำดับ 2) การรับรู้ การสนับสนุนจากองค์กร ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์กร มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจ คงอยู่ในงาน มีค่าเท่ากับ 0.167, 0.098 และ 0.850 ตามลำดับ ส่วนการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่มีอิทธิพล ทางอ้อมต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน มีค่าเท่ากับ 0.852 3) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีอิทธิพลทางตรง ต่อความพึงพอใจในงาน มีค่าเท่ากับ 0.876 และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร อิทธิพลทางตรงต่อ ความผูกพันต่อองค์กร มีค่าเท่ากับ 0.901 ซึ่งจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การรับรู้การสนับสนุนจาก องค์กรส่งผลต่อความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กร แต่ไม่ส่งผลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน และความพึงพอใจในงานไม่ส่งผลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน โดยอิทธิพลของความพึงพอใจในงานและ ความผูกพันต่อองค์กร เป็นตัวเชื่อมโยงการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรสู่ความตั้งใจคงอยู่ในงาน

คำสำคัญ: การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร, ความพึงพอใจในงาน, ความผูกพันต่อองค์กร, ความตั้งใจ คงอยู่ในงาน

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the perceived level of organizational support, job satisfaction commitment to the organization and the intention to remain in the work, 2) the job satisfaction as the mediator linked between the perceived organizational support and the intention to remain in the work, and 3) the organizational commitment as the mediator linked between the perceived organizational support and the intention to remain in the work of employees in an enterprise about cutting synthetic fabrics, Rayong province. The samples used in the research were 4 00 employees in the business of cutting synthetic fabrics, Rayong province. Statistics used in research is the frequency, percentage, mean, standard deviation and structural equation model (SEM) analysis using Smart PLS 3.0 program.

As results of the study, it was found that 1) perceived organizational support, job satisfaction, organizational commitment and intention remains in the work at a high level in overall with the mean values of 4.17, 4.24, 4.23 and 4.14, respectively, and the standard deviation values of 0.729, 0.569, 0.668 and 0.725,

respectively, 2) the perceived support from the organization, job satisfaction and commitment to the organization which direct influence on the intention to stay in the job with the value of 0.167, 0.098 and 0.850, respectively, while the perceived organizational support that indirectly influenced the intention to stay in the job is of 0.852, and 3) the perception of organizational support directly influenced the job satisfaction with the value of 0.876 and the perception of support from the organization directly influenced on the organizational commitment with the value of 0.901. The results of this research show that the perception of organizational support affects the job satisfaction and organizational commitment but does not affect the intention to remain in the job. The job satisfaction does not affect the willingness to stay in the job. With the influence of job satisfaction and organizational commitment, it is the mediator linked between the perceived supported from the organization to the intention to remain in the job.

Keywords: Perceived organizational support, Job satisfaction, Organizational commitment, Intention to stay

บทนำ

ความสุขในการทำงานเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนพึงปรารถนา โดยพนักงานทุกคนในองค์กรล้วนปรารถนาที่จะมีความสุขในการทำงาน เพราะงานเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตในทุกๆ วัน ในแต่ละวันพนักงานอยู่กับงานมากกว่าคนในครอบครัว พนักงานที่มีความสุขในการทำงานก็จะก่อให้เกิดการทำงานด้วยความเต็มใจ และมุ่งมั่นให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่สามารถสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันด้านการค้าให้กับองค์กรในระดับที่เพิ่มสูงขึ้น (ธัญนันท์ บุญอยู่, 2562) ทั้งยังส่งผลให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่อยู่ใกล้ซิดมีความสุขไปด้วย การทำงานอย่างมีความสุขจะเป็นสภาวะในการทำงานที่พนักงานรู้สึกมีความสุขกับการทำงาน ทำงานเหมือนไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองกำลังทำงานอยู่และผลที่ออกมานั้นมีประสิทธิภาพตรงกับเป้าหมายที่วางไว้ ความรู้สึกของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่ 3 เกิดขึ้นในการทำงานนั้นจะเต็มไปด้วยความรู้สึกที่ชื่นชม ความรู้สึกสนุกกับงาน ไม่มีความกังวลใจใดๆ ในการทำงาน รู้สึกถูกใจและยินดีในการปฏิบัติงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน รู้สึกว่าอยากทำงาน สามารถทำงานได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว กระฉับกระเฉง และรู้สึกว่ามีชีวิตชีวาในการทำงานให้กับองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างยั่งยืน (โยมิตา กฤตพรพิณิต, 2557)

สถานประกอบการกิจการเกี่ยวกับการตัดรอกผ้าใยสังเคราะห์ในเขตพื้นที่จังหวัดระยอง เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กที่สามารถดำเนินธุรกิจมาเป็นระยะเวลายาวนาน ปัจจุบันเมื่อองค์กรมีการ

บริหารงานที่ประสบความสำเร็จ และเนื่องด้วยสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา - 2019 เกิดการระบาดขององค์กรต้องรับมือกับความต้องการของตลาดที่ต้องการใช้ผ้าใยสังเคราะห์ในการผลิตหน้ากากอนามัย ส่งผลให้ต้องเพิ่มกำลังการผลิตให้มากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ทำให้การเพิ่มจำนวนคนในองค์กรก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ปกติการจ้างพนักงานเข้ามาทำงานในองค์กร จะมีได้พิจารณาเฉพาะความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่บุคคลมีอยู่เท่านั้น แต่จะจ้างบุคคลที่มีพื้นฐานนิสัยใจคอเฉพาะที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้คนที่มีความคิดใหม่ๆ มุมมองใหม่ๆ เข้ามาทำงานด้วย อาจทำให้องค์กรเกิดการปรับตัว หรืออุดรอยรั่วของข้อบกพร่องต่างๆ ได้ (ธัญนันท์ บุญอยู่, 2562) ขณะเดียวกันบุคคลส่วนใหญ่ก็มีได้มีเป้าหมายในชีวิตว่าจะทำงานให้กับองค์กรเพียงด้านเดียวเท่านั้น แต่จะทำงานเพื่อหารายได้มาใช้ในการดำรงชีวิตและจุนเจือครอบครัว สิ่งเหล่านี้ต่างมีอิทธิพลต่อการทำงานของพนักงาน ในสถานประกอบการมีพนักงานรุ่นเก่าแก่ยังคงทำงานอยู่ แต่จำเป็นต้องรับพนักงานใหม่ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานในตำแหน่งที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น เพื่อบริหารจัดการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากต้องการเพิ่มกำลังการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และต้องการลดการสูญเสียจากการทำงานที่ผิดพลาดเนื่องจากพนักงานต้องทำงานวันละ 12 ชั่วโมง อาจทำให้เกิดความเหนื่อยล้า และเกิดอุบัติเหตุขึ้น พนักงานที่อยู่มาก่อนนั้นอาจจะไม่ได้รับการปรับตำแหน่ง จึงทำให้พนักงานที่ทำงานอยู่ไม่เกิดความสุขในการทำงานที่แท้จริง (Sangtian, Boonyoo & Piriyaikal, 2019) องค์กรได้มีนโยบายมุ่งเน้นให้พนักงานภายในองค์กรมีความสุขในการทำงาน แต่การที่จะสร้างความสุขในการทำงานได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเองที่เป็นความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ อันเกี่ยวกับงานให้สำเร็จได้ (เบญจมิตร แสงโสภณ, 2560) โดยการทำงานให้สำเร็จได้นั้นต้องก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ทำให้พนักงานภายในองค์กรเกิดความรู้สึกพึงพอใจในงานที่เป็นทัศนคติเชิงบวก ทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมความทุ่มเท ความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา มุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญกำลังใจในการทำงาน จนทำให้งานประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ (จิราพร ระโหฐาน, 2559) หากบุคคลใดบุคคลหนึ่งในองค์กรทำงานอย่างไม่มีความสุข ก็จะส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงานได้ ทำให้ต่างคนต่างไม่สนใจกัน ก็จะทำให้ไม่เกิดความร่วมมือระหว่างกันในการทำงาน เกิดความขัดแย้งกันได้ง่าย การดำเนินการขององค์กรก็ยากที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนบั่นทอนจิตใจของบุคลากรในองค์กร ทำให้เกิดภาวะความเครียดและความกดดันได้ง่าย และส่งผลต่อสุขภาพจิตของพนักงาน เมื่อพนักงานสุขภาพจิตไม่ดีก็จะส่งผลให้เกิดการเจ็บป่วยต่อสุขภาพกายตามมา ทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานลดลง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับความสุขในการทำงานของพนักงาน ไม่ว่าจะเป็นการเห็นคุณค่าในตนเองที่จะส่งผลให้เกิดความผูกพันในงาน และความพึงพอใจในงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขในการทำงานของพนักงาน ทำให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ตัวแบบสมการโครงสร้างของการเห็นคุณค่าในตนเอง ความผูกพันในงาน ความพึงพอใจในงาน และความสุขในการทำงาน

ของพนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการคัดกรองฝ่ายไอทีสังเคราะห์จังหวัดระยอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการมุ่งเน้นในการสร้างให้พนักงานเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อเสริมสร้างนโยบายกระตุ้นให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ และความผูกพันในงานที่จะทุ่มเทความรู้ความสามารถที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างเต็มความสามารถที่จะทำให้เกิดความสุขในการทำงาน และสามารถนำผลการวิจัยจะสามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพนักงานให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่ความสุขในการทำงาน เพื่อที่จะให้พนักงานทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ระดับความพึงพอใจในงาน ระดับความผูกพันต่อองค์กร และระดับความตั้งใจคงอยู่ในงาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในงานที่อยู่ในฐานะตัวแปรคั่นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและความตั้งใจคงอยู่ในงาน
3. ความผูกพันต่อองค์กรที่อยู่ในฐานะตัวแปรคั่นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและความตั้งใจคงอยู่ในงาน

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่ใช้ในงานวิจัยโดยสามารถกล่าวได้ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้การสนับสนุนขององค์กร

การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร คือ ความเชื่อถือ หรือความรู้สึกที่มีต่อองค์กรรวมถึงความคิดเห็นของพนักงานจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานในองค์กรว่าองค์กรให้ความสำคัญกับบุคลากร เพื่อตอบแทนในความตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กร ในขณะที่ นิรุช เจริญลอย (2560) กล่าวว่า เป็นทัศนคติของบุคคลจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานในองค์กรว่าองค์กรให้การยอมรับและเห็นความสำคัญในการทุ่มเททำงาน มีความห่วงใยและให้การสนับสนุนในการทำงานในด้านต่างๆ เพื่อให้บุคลากรมีความเป็นอยู่ที่ดีในการทำงาน (เพ็ญนภา จันทร์สุวรรณ, 2557) โดยแนวคิดทฤษฎีการรับรู้ (Perception Theory) เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ของบุคคลสามารถกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับปัจจัยการรับรู้และสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยการรับรู้ที่ประกอบไปด้วยประสาทสัมผัสและปัจจัยทางจิต คือ ความรู้เดิมความต้องการ และเจตคติ เมื่อนำมารวมกับทฤษฎีการสนับสนุนจากองค์กรที่เกิดจากการที่พนักงานมององค์กรของตนว่าเป็นเสมือนบุคคล สิ่งที่พนักงานจะพิจารณาจากการกระทำของตัวแทน ได้แก่ นโยบาย กฎระเบียบ ศีลธรรม บรรทัดฐาน

วัฒนธรรมองค์การ และอำนาจตัวแทนองค์การที่อยู่เหนือบุคลากร ซึ่งบุคลากรจะพิจารณาการกระทำของตัวแทนขององค์การว่าเป็นเสมือนบุคคลที่มีลักษณะใจดีมีเมตตากรุณาหรือมีเจตนาร้าย

และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงาน

ความพึงพอใจในงานเป็นทัศนคติหรือความรู้สึกเชิงบวกของบุคคลที่มีต่องาน มีความรู้สึกรักในงานที่ทำอยู่ โดยมีปัจจัยอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในขณะที่ อัญชลี พัฒนารังคะ (2561) กล่าวว่า เป็นทัศนคติหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องาน อาจมีทั้งด้านบวกและด้านลบตามระดับความรู้สึกที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล การได้รับการตอบสนองความต้องการ เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน โอกาสในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ทำให้บุคคลมีความยินดีและเต็มใจที่จะทำงาน (มารุต มณี สติต, 2558) โดย Hackman และ Oldham (1975 อ้างถึงใน อัญชลี พัฒนารังคะ, 2561) เสนอแนวคิดของความพึงพอใจในงาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ทักษะที่หลากหลาย (Skill Variety) ได้แก่ ลักษณะงานที่แตกต่างกัน มีทักษะความชำนาญงานและความสามารถในการทำงานทำให้บุคคลได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่และรู้สึกมีคุณค่าในงาน 2) ลักษณะเฉพาะของงาน (Task Identity) ได้แก่ บุคคลสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด ซึ่งเป็นผลงานที่เกิดจากตนเองและเป็นผลงานที่ชัดเจน 3) ความสำคัญของงาน (Task Signification) ได้แก่ การที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองมีบทบาทและมีความสำคัญต่อหน่วยงานและองค์การ 4) ความอิสระในการทำงาน (Autonomy) ได้แก่ เปิดโอกาสให้บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจ โดยการกำหนดวิธีการทำงานด้วยตนเอง โดยมีความคิดริเริ่มและมีขอบเขตความรับผิดชอบสูง และ 5) ข้อมูลย้อนกลับจากงาน (Feedback from Job) ได้แก่ บุคคลได้ทราบผลลัพธ์และประสิทธิภาพการทำงาน ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและพยายามพัฒนาความสามารถของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การ

ความผูกพันต่อองค์การ คือ สภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อองค์การ เป็นเจตคติหรือความรู้สึกของบุคลากรต่อองค์การที่เป็นไปในด้านบวก โดยมีความรู้สึกผูกพันต่อองค์การรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์การ รู้สึกเชื่อมั่น แสดงพฤติกรรมออกมาถึงความรู้สึกจงรักภักดี ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน ในขณะที่ ลดาพร เอกพานิช (2562) กล่าวว่า เป็นสภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อองค์การพร้อมที่จะทุ่มเทอุทิศตนเพื่อปฏิบัติงานให้กับองค์การ ประารถอย่างแรงกล้าที่จะยังคงเป็นสมาชิกขององค์การต่อไป รวมถึงต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานให้กับหน่วยงานหรือองค์การที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ ในขณะที่ ปณิธาน จิยะจันทน์ (2559) ได้กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์การสามารถใช้ทำนายอัตราการเข้าและการออกจากงานได้ดีกว่าความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกเสมือนเป็นเจ้าขององค์การร่วมกันของสมาชิกทำให้เป็นแรงผลักดันให้สมาชิกปฏิบัติงานในองค์การอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างความต้องการของบุคคลในองค์การกับเป้าหมายขององค์การ เพื่อให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงมีส่วนเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจคงอยู่ในงาน

ความตั้งใจคงอยู่ในงาน หมายถึง การที่พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กร มีความคิด ความรู้สึก และทัศนคติของพนักงานต่อตนเองแสดงเจตนาที่จะปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรต่อไปด้วยความเต็มใจเต็มความรู้ความสามารถ มีความจงรักภักดี หุ่นเท โดยไม่ได้เกิดจากการบังคับของผู้อื่น ในขณะที่ อรอนงค์ เกาทัทธ (2) กล่าวว่า เป็นระดับความต้องการของพนักงานที่จะทำงานในองค์กรนั้นต่อไป โดยที่ความต้องการนั้นเกิดจากความสมัครใจของตัวพนักงานเอง โดยสำหรับแนวคิดการคงอยู่ในงาน Heneman และ Milanowski (2004) ได้นำแนวคิดของ Dibble (1990) มาสรุปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจ และการคงอยู่ในองค์กรของพนักงาน ประกอบด้วย 10 วิธี คือ 1) การจัดสรรค่าตอบแทนให้เหมาะสม 2) การให้รางวัล ควรมีความเฉพาะเจาะจง 3) การให้ค่าตอบแทน จะต้องเป็นสิ่งที่มีความหมาย 4) การให้ค่าตอบแทนพิเศษ สำหรับพนักงานที่มีการคงอยู่ในองค์กรเป็นเวลานาน 5) การมีความมั่นคงในการให้ค่าตอบแทน 6) การมีระเบียบบริหารเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่มั่นคงแน่นอน 7) การให้ค่าตอบแทนตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล 8) ความเหมาะสมและความยุติธรรม 9) ความต่อเนื่องในการสื่อสาร เป็นสิ่งที่ทำให้พนักงานได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร 10) ผู้บริหารสามารถส่งเสริมให้เกิดการคงอยู่ในองค์กรได้ในหลายๆ ประการ เช่น เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจให้รางวัลหรือลงโทษพนักงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดรอกผ้าใยสังเคราะห์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดระยอง ทั้งหมด 3 สาขา จำนวนทั้งสิ้น 436 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดรอกผ้าใยสังเคราะห์แห่งหนึ่ง จังหวัดระยอง ทั้งหมด 3 สาขา จำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของตามแนวคิดของ Hair et al. (2006) ที่ได้เสนอแนวทางสำหรับการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างสูงสุด 5 ถึง 20 หน่วยตัวอย่างต่อ 1 จำนวนตัวชี้วัด โดยได้กำหนดวิธีการการสุ่มตัวอย่างชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสาขา ซึ่งได้มีการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแบบชั้นภูมิได้ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละสาขา} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรกลุ่มย่อย}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 1 แสดงวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

สาขา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. สาขาทานาคะ อออิ อินคัสทรีส์	106	97
2. สาขาโยชิโมโตะ เฟล็กโซ่ ปรีนดิง	60	55
3. สาขามิตซุซุ โยฮินส์ แมททีเรียล	270	248
รวม	436	400

เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละฝ่ายแล้วจะดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละฝ่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 - 5 แบบสอบถามในการประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ระดับความผูกพันในงาน ระดับความพึงพอใจในงาน และระดับความสุขใจการทำงาน

สำหรับส่วนที่ 2 - 5 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert (1932)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ความตั้งใจคงอยู่ในงาน ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มี

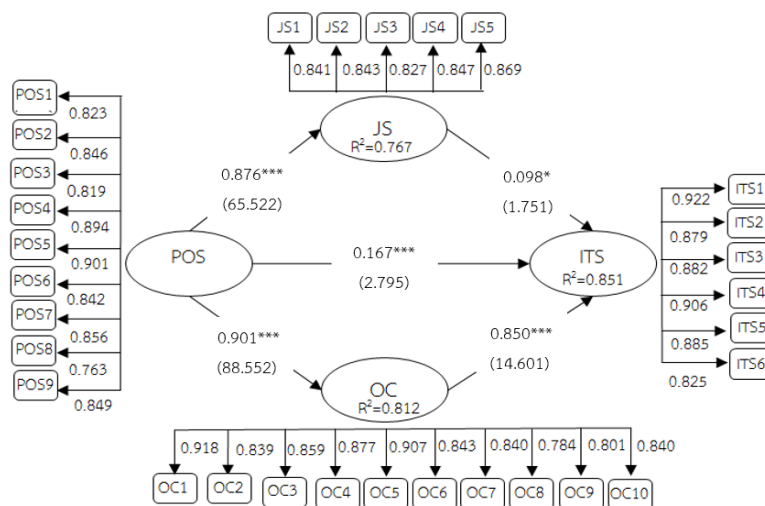
อิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยตัวแบบสมการ โครงสร้าง (Structural Equation Modeling-SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาจำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73 มีอายุ 25 - 35 ปี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62 มีสถานภาพ โสด จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69 มีระดับการศึกษา ปวส. จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49 มีระยะเวลาในการทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56 มีงานที่รับผิดชอบในฝ่ายคลังสินค้า จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41 และมีรายได้เฉลี่ย 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55

ผลการวิเคราะห์การรับรู้การสนับสนุนองค์กร ความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร และความตั้งใจอยู่ในงาน พบว่า พนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดกรอผ้าใยสังเคราะห์ จังหวัดระยอง มีระดับโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17, 4.24, 4.23, 4.14 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.729, 0.569, 0.668 และ 0.725 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการ โครงสร้าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดกรอผ้าใยสังเคราะห์ จังหวัดระยอง โดยผลการวิเคราะห์ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 เส้นทางการสัมพันธ์ของตัวแบบสมการ โครงสร้างที่มีอิทธิพลของความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์กรที่อยู่ในฐานะตัวแปรต้นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและความตั้งใจอยู่ในงานของพนักงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับการตัดกรอผ้าใยสังเคราะห์ จังหวัดระยอง

จากภาพที่ 1 พบว่า ความสัมพันธ์ตัวแบบสมการ โครงสร้างของ 1) ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน (ITS) พบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (POS) ความพึงพอใจในงาน (JS) และความผูกพันต่อองค์กร (OC) มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน (ITS) มีค่าเท่ากับ 0.167***, 0.098* และ 0.850*** ตามลำดับ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (POS) ที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน (ITS) มีค่าเท่ากับ 0.852

ผลการทดสอบสมมติฐาน จากผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการ โครงสร้างผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)	สัมประสิทธิ์ เส้นทาง (Coef.)	ค่า t-test	ผลลัพธ์
H1 การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงาน	0.876***	65.522	สนับสนุน
H2 การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร	0.901***	88.552	สนับสนุน
H3 การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน	0.167***	2.795	สนับสนุน
H4 ความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน	0.098*	1.751	สนับสนุน
H5 ความผูกพันต่อองค์กรมีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน	0.850***	14.601	สนับสนุน

หมายเหตุ: * หมายถึง p-value ≤ 0.10 หรือ ค่า $t \geq 1.65$

** หมายถึง p-value ≤ 0.05 หรือ ค่า $t \geq 1.96$

*** หมายถึง p-value ≤ 0.01 หรือ ค่า $t \geq 2.58$

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงาน ความผูกพันในงาน และความตั้งใจคงอยู่ในงาน โดยมีค่า t-test เท่ากับ 65.522, 88.552 และ 2.795 2) ความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน โดยมีค่า t-test เท่ากับ 1.751 และ 3) ความผูกพันในงานมีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน โดยมีค่า t-test เท่ากับ 14.601

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลาง (Mediation Effect)

สมมติฐานการวิจัย	Effect	Boot SE	Boot LLCI	Boot ULCI
H6 ความพึงพอใจในงานเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและความตั้งใจคงอยู่ในงาน	0.144	0.738	0.133	0.161
H7 ความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและความตั้งใจคงอยู่ในงาน	0.740	0.753	0.595	0.889

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลาง พบว่า

1) ความพึงพอใจในงาน (JS) เป็นเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (POS) และความตั้งใจคงอยู่ในงาน (ITS) โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่าง (Boot LLCI) และขอบเขตบน (Boot ULCL) ที่ช่วงของความเชื่อมั่น ไม่คลุม 0 แสดงว่า อิทธิพลของความพึงพอใจในงานเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (POS) และความตั้งใจคงอยู่ในงาน (ITS) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่างเท่ากับ 0.133 และขอบเขตบนเท่ากับ 0.161 และ

2) ความผูกพันต่อองค์กร (OC) เป็นเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (POS) และความตั้งใจคงอยู่ในงาน (ITS) โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่าง (Boot LLCI) และขอบเขตบน (Boot ULCL) ที่ช่วงของความเชื่อมั่น ไม่คลุม 0 แสดงว่า อิทธิพลของความพึงพอใจในงานเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (POS) และความตั้งใจคงอยู่ในงาน (ITS) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่างเท่ากับ 0.595 และขอบเขตบนเท่ากับ 0.899

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายการวิจัยและข้อมูลต่างๆ ได้ ดังนี้

ปัจจัยของการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร และความตั้งใจคงอยู่ในงาน พบว่า การที่องค์กรให้คุณค่า ให้การยอมรับ ให้ความช่วยเหลือ และแสดงความห่วงใยต่อความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงาน ผ่านการสนับสนุนพนักงานผ่านนโยบายหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่องค์กรกำหนดขึ้น จะส่งผลต่อความพึงพอใจในงาน พนักงานมีทัศนคติหรือความรู้สึกเชิงบวกต่องาน มีความรู้สึกรักในงานที่ทำอยู่ ทำให้เกิดการอุทิศตน พุ่มเท แรงกายแรงใจในการทำงานจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีเจตคติหรือความรู้สึกของพนักงานต่อองค์กรเป็นไป

ในด้านบวก รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร เต็มใจที่จะปฏิบัติงาน และภาคภูมิใจต่อองค์กร พร้อมทุ่มเทความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรและต้องการที่จะคงอยู่ในองค์กรตลอดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohammed และ Ali (2016) ได้ศึกษาเรื่อง Effects of Perceived Organizational Support on Employees' Job Satisfaction ได้กล่าวว่า ผลตอบแทนขององค์กรและสภาพของงาน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรอย่างมีนัยสำคัญ ในทิศทางบวกและการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรในทางบวกนั้นมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในงานในทิศทางบวกเช่นกัน กล่าวคือ เมื่อผลตอบแทนขององค์กรดีและสภาพของงานดี พนักงานจะเกิดการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และเกิดความพึงพอใจในงานที่ทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shukla and Rai (2015) ได้ศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรสู่ความน่าเชื่อถือและความมุ่งมั่นขององค์กร: บทบาทการกลั่นกรองของทุนทางจิตวิทยา กล่าวว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กร โดยเป็นการที่บุคคลให้คำมั่นสัญญาที่จะช่วยให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของบุคคล การมีส่วนร่วมและความภักดี องค์กรใดที่สามารถสร้างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรให้พนักงานรับรู้ได้ในระดับสูง ก็จะส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานที่มีต่อองค์กร

ปัจจัยของความพึงพอใจในงาน

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน เนื่องจากความพึงพอใจในงานเชิงบวกของบุคคลที่มีต่องานและมีความรู้สึกรักในงานที่ทำอยู่เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับพนักงานในสถานประกอบการ การที่พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กร มีความคิด ความรู้สึกและทัศนคติของพนักงานต่อตนเองแสดงเจตนาที่จะปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรต่อไปด้วยความเต็มใจเต็มความสามารถ มีความจงรักภักดี ทุ่มเท มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และวางแผนที่จะปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรนั้นให้นานที่สุดมาจากความผูกพันที่ตนเองมีต่องาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพิมพ์ ชูปาน (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพมองเรื่องความพึงพอใจในงานเป็นแค่การตอบสนองทางด้านอารมณ์ที่มีผลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพเท่านั้น โดยหากบุคคลมีความพึงพอใจในงานต่ำหรือรู้สึกไม่พึงพอใจในงานที่ทำอยู่ เช่น รู้สึกไม่พอใจในค่าจ้าง ลักษณะงาน หรือการทำหน้าที่ของหัวหน้างาน ก็จะทำให้บุคคลรู้สึกเบื่อหน่ายไม่อยากทำงาน ไม่มีความสุขในการทำงาน และเกิดความตั้งใจลาออกในที่สุด แต่หากบุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงานมาก ก็จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจในการทำงาน ต้องการที่จะทำงานในสถานที่แห่งนี้ต่อไปเรื่อยๆ

ปัจจัยของความผูกพันต่อองค์กร

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กรมีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน เนื่องจากความผูกพันต่อองค์กร คือ เจตคติหรือความรู้สึกของบุคลากรต่อองค์กรที่เป็นไปในด้านบวก

โดยมีความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร รู้สึกเชื่อมั่น แสดงพฤติกรรมออกมาถึงความรู้สึกจงรักภักดี ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน หวังดี และภาคภูมิใจต่อองค์กร มีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และทุ่มเทความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรและต้องการที่จะคงอยู่ในองค์กรตลอดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพิมพ์ ชูปาน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติและทำนายได้ดีที่สุด โดยที่ความผูกพันต่อองค์กรมีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Cowden and Cummings (2012) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กร เป็นรูปแบบการตอบสนองทางด้านความคิดที่มีผลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยบุคลากรที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูง จะมีความพึงพอใจในงาน ต้องการเห็นความเจริญเติบโตก้าวหน้าขององค์กร มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วม เต็มใจ เอาใจใส่ทุ่มเททำงาน เพื่อให้ได้คุณภาพงานที่ดีอัน นำมาซึ่งชื่อเสียงขององค์กร ผู้ที่มีความยึดมั่นผูกพันในองค์กรสูงจะมีความต้องการที่จะอยู่กับองค์กรอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ความผูกพันต่อองค์กรจึงเป็นปัจจัย สำคัญที่มีผลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดของการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร พบว่า องค์กรมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารงานไว้อย่างชัดเจน นั้นได้ค่าออกมาน้อย แสดงให้เห็นว่า ความชัดเจนของการแบ่งโครงสร้างการบริหารงานการจัดระเบียบงาน จัดโครงสร้างการบริหารงาน การประสานงานระหว่างบุคคลและหน่วยงานต่างๆ อำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชากับความรับผิดชอบของงานนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อองค์กรซึ่งถ้าพิจารณาจากผลสำรวจแสดงให้เห็นได้ว่าพนักงานยังมีความความรู้สึกในเรื่องของความชัดเจนของโครงสร้างองค์กร อีกทั้งความชัดเจนของโครงสร้างองค์กรนั้นยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ระดับของการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

2. จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดของความพึงพอใจในงาน พบว่า พนักงานสนุกกับการทำงาน แม้จะมีความเครียดเกิดขึ้นบ้าง นั้นได้ค่าออกมาน้อย แสดงให้เห็นว่า การตอบสนองทางด้านอารมณ์มีส่วนสำคัญอย่างมาก หากพนักงานมีความเครียดก็จะทำให้มีผลกระทบต่อการทำงาน พนักงานไม่มีความสุขกับงาน ดังนั้น ระดับของความพึงพอใจในงานมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญดูแล

เอาใจใส่ บริหารจัดการขององค์กรต่อการตอบสนองทางด้านอารมณ์ของพนักงานให้มีความสุขกับงานด้วยเช่นกัน

3. จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดของความผูกพันในงาน พบว่า พนักงานมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลตามตัวชี้วัดเพื่อผลสัมฤทธิ์ขององค์กร นั้นได้ค่าออกมาน้อย แสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดเพื่อผลสัมฤทธิ์ขององค์กรนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างความผูกพันในงาน ดังนั้น องค์กรควรสนับสนุนให้พนักงานได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะและความรู้ในการนำมาปรับปรุงการทำงานให้มีความชำนาญ ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดของความตั้งใจคงอยู่ในงาน พบว่า พนักงานต้องการจะทำงานในองค์กรนี้ต่อไปให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ นั้นได้ค่าออกมาน้อย แสดงให้เห็นว่าพนักงานอาจจะกำลังแสดงถึงความตั้งใจที่จะคงอยู่หรือไม่คงอยู่ก็ได้ ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าพนักงานยังไม่เกิดความพึงพอใจในงานและผูกพันในองค์กร ดังนั้น องค์กรควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในงานและผูกพันต่อองค์กรอย่างมากที่สุด ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้บริหารและพนักงาน หัวหน้างาน และลูกน้อง ซึ่งเมื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาโดยศึกษาเปรียบเทียบความตั้งใจคงอยู่ในงานของพนักงาน โดยการเปรียบเทียบกับองค์กรเอกชนรายอื่นเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร ควรวิจัยโดยใช้ปัจจัยตัวแปรอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับความตั้งใจคงอยู่ในงานของพนักงาน เช่น ค่าตอบแทนสวัสดิการองค์กร ความสุขในการทำงาน เป็นต้น

3. ควรมีการกระจายกลุ่มตัวอย่างไปยังองค์กรอื่นหรือใช้วิธีการอื่นในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาทิ การสัมภาษณ์ ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่าง ถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

จิราพร ระโหฐาน. (2559). ความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร คุณภาพชีวิตและความสุขในการทำงานกับผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรสุขภาพเขตพื้นที่ภาคตะวันออก. *วารสารวิชาการ ศรีปทุม ชลบุรี*, 13(2), 24-34.

ธัญนันท์ บุญอยู่. (2562). อิทธิพลของวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตในงานที่มีต่อความสุขในการทำงานของพนักงานวิสาหกิจขนาดย่อมของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในเขต 12 กรุงเทพมหานคร. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 11(2), 191-207.

- นิรุช เจริญลอย. (2560). การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานภาคพื้นดินในสายการบิน ไทยแอร์เอเชีย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสดมฟอร์ด.
- เบญจมีภัทร์ แสงโสฬส. (2560). การปรับตัวของนักศึกษาาระบบทวิภาคีในบริษัท แพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน) ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ปณิธาน จิยะจันทน์. (2559). การพัฒนาทรัพยากรบุคคลกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน วิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญญา จันทร์สุวรรณ. (2557). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครศรีธรรมราช. การค้นคว้าอิสระปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- มารุต มณีสถิต. (2558). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจลาออกของพนักงานในธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศ. คุษฎิณีพนธ์ปริญญาปรัชญาคุษฎิบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม, วิทยาลัยการบริหารและจัดการ, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- โยษิตา กฤตพรพินิต. (2557). อิทธิพลของวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานกรณีศึกษาบริษัท ชีรชัยไฟสกาล เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลดาดพร เอกพานิช. (2562). พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการประยุกต์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สิริพิมพ์ ชูปาน. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์, 25(4), 1-10.
- อรอนงค์ เกาทัณฑ์. (2560). แรงดึงดูดขององค์กรและความเหมาะสมในงานที่พยากรณ์ความตั้งใจคงอยู่ในงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อัญชติ พัฒนารังคะ. (2561). ความเชื่ออำนาจภายในคนและการสื่อสารภายในองค์กรที่พยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Cowden, T. L., & Cummings, G. G. (2012). Nursing theory and concept development: a theoretical model of clinical nurses' intentions to stay in their current positions. *Journal of advanced nursing*, 68(7), 1646-1657.

Dibble, S. (1999). *Keeping your valuable employees: retention strategies for your organization's most important resource*. NJ, New York: John Wiley & Sons.

Hackman, J. R., & Oldham, G. R. (1975). Development of the job diagnostic survey. *Journal of Applied psychology*, 60(2), 159.

Hair, E., Halle, T., Terry-Humen, E., Lavelle, B., & Calkins, J. (2006). Children's school readiness in the ECLS-K: Predictions to academic, health, and social outcomes in first grade. *Early Childhood Research Quarterly*, 21(4), 431-454.

Heneman III, H. G., & Milanowski, A. T. (2004). Alignment of human resource practices and teacher performance competency. *Peabody Journal of Education*, 79(4), 108-125.

Likert, R. A. (1932). Technique for the Measurement of Attitude. *Archives Psychological*, 3(1), 42-48.

Mohammed, S. A., & Ali, M. (2016). Effects of Perceived Organizational Support on Employees' Job Satisfaction. *International Journal Research and Review*, 3(3), 2454-2237.

Sangtian, W., Boonyoo, T., & Piriyaikal, M. (2019). *Effects of psychological efficacy and job involvement toward the job performance of state enterprise bank employees in Bangkok*. Bangkok: Suan Sunadha Rajabhat University.

Shukla, A., & Rai, H. (2015). Linking perceived organizational support to organizational trust and commitment: Moderating role of psychological capital. *Global Business Review*, 16(6), 981-996.

ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขต
พื้นที่เทศบาลนครตรัง ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

**Chuan Leekpai's Political Leadership Based on The Opinions of People in
Trang Municipality Thap Thiang Subdistrict, Mueang District, Trang Province**

กรศิริวิชย์ วังศิริวิวัฒน์ (Kornsiwit Wangsiriwivat)¹

สมเกียรติ วันทะนะ (Somkiat Wantana)²

¹นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²ศาสตราจารย์ ดร., คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Graduate students, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

Professor Dr., Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

E-mail: ¹kornsiwit.w@ku.th, ²fsocskw@ku.ac.th

Received: 28 February 2022

Revised: 5 April 2022

Accepted: 11 April 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของชวน หลีกภัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง วิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 397 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่าความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้สถิติ LSD

ผลการวิจัยพบว่า คิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านคุณลักษณะในภาพรวม ด้านบุคลิกภาพ ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านคุณสมบัติทางสังคม และด้านพฤติกรรม ความเป็นผู้นำทางการเมืองในภาพรวม

กรสิวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน และประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แตกต่างกันทั้งด้านคุณลักษณะโดยรวม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติทางสังคม ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และ ด้านพฤติกรรม ด้านความเป็นผู้นำทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางการเมือง, ความคิดเห็น, เทศบาลนครตรัง

Abstract

This Research aims to study people's opinions on Chuan Leekpai's political leadership and to compare people's opinions on Chuan Leekpai's political leadership classified by personal factors. The samples used in the study belonged to people in Trang Municipality Thap Thieng Sub-district, Mueang District, Trang Province. The research method was quantitative research using a questionnaire to collect 397 peoples. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way Variance ANOVA. LSD was used for analyzing paired difference.

The hypothesis testing results revealed that there were differences in people's opinions on Chuan Leekpai's political leadership in terms of overall characteristics, personality, knowledge, ability, social features, economics' background, and political behavior among groups with gender, age, education level, occupation, average monthly income, and people's experiences meeting with Mr. Chuan Leekpai at significant of 0.05 level.

Keywords: Political leadership, Opinion, Trang Municipality

บทนำ

ผู้นำเป็นบุคคลในกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้กำกับและประสานงานให้กิจกรรมของกลุ่มมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้นำอาจเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งหรือเป็นผู้ที่แสดงตัวเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในกลุ่มเพื่อที่จะกำกับและประสานงานที่จะนำไปสู่เป้าหมายด้วยพลังของกลุ่ม (Fiedler and Garcia, 1987) แต่ภาวะผู้นำเป็นคำที่มีผู้ให้นิยามมากมายแต่ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันก็คือ เป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร พฤติกรรมการนำของผู้นำที่ทำให้เกิดการปฏิบัติการที่สร้าง

ความเคลื่อนไหวให้เกิดขึ้นในองค์กรตามทิศทางที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำจึงเป็นศิลปะในการทำให้เกิดอิทธิพลในการจูงใจผู้อื่นให้ร่วมปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย (Tead, 1935)

สำหรับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยนั้นนับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จวบจนปัจจุบัน พ.ศ. 2564 เป็นระยะเวลาาร่วม 88 ปีเศษ หากเป็นคนย่อมเต็มไปด้วยประสบการณ์และวุฒิภาวะเพราะล่วงกาลผ่านวัยมานาน และหากพูดถึงบุคคลที่ใช้อำนาจหน้าที่ในโครงสร้างของรัฐและเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง ก็คงไม่พ้นนักการเมืองที่ต่างอาสาเข้าสู่ถนนการเมืองต่างแสดงออกถึงความแตกต่างทางความคิดเห็นและจะต้องมีอุดมการณ์หรือจุดยืนที่ชัดเจน มั่นคงและหนักแน่น ไม่เอนเอียงหรืออ่อนไหวในเรื่องลาภ ยศ สรรเสริญ และความสะดักสบาย จนล้มภาระหน้าที่ที่ตนมีอยู่ สิ่งเหล่านี้คือความเป็นปกติของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

นายชวน หลีกภัย ก็ถือว่าเป็นบุคคลหนึ่งที่มีภาวะผู้นำทางการเมืองโดยนายชวน หลีกภัย นั้นจบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ และโรงเรียนศิลปศึกษาเตรียมมหาวิทยาลัยศิลปากรจากนั้นเรียนคณะนิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจบในปี พ.ศ. 2505 จากนั้นเริ่มทำงานเป็นทนายความ ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรังสังกัดพรรคประชาธิปัตย์สมัยแรกในปี พ.ศ. 2512 ก็ถือก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมืองครั้งแรกและดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง สังกัดพรรคประชาธิปัตย์และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง มาแล้วทั้งสิ้น 16 สมัย เคยดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรฯ กระทรวงสาธารณสุข เคยเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2529 – 2531 และเป็นนายกรัฐมนตรี คนที่ 20 ของประเทศไทย เคยดำรงตำแหน่ง 2 สมัย สมัยแรกคือ พ.ศ. 2535 – 2538 สมัยที่ 2 คือ พ.ศ. 2540 – 2544 เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ 3 สมัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 2 เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน และมีผลงานมากมาย อาทิ ริเริ่มกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ส่งเสริมการกระจายอำนาจโดยผลักดันพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นทั่วประเทศ และจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นครั้งแรก รวมถึงมีฉายาทางแวดวงการเมืองว่านักการเมืองมือสะอาดและฉายาใบมีดโกนอาบน้ำผึ้ง

ในฐานะผู้วิจัยเป็นประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรังและได้รับทราบเรื่องราวมาบ้างว่า จังหวัดตรังถือเป็นเมืองหลวงของพรรคประชาธิปัตย์ บ้างก็ว่า บ้านใหญ่ของจังหวัดตรังคือบ้านคุณชวน หลีกภัย รวมทั้งบทบาทของคุณชวน หลีกภัย เป็นที่ศรัทธาและเลื่อมใสของประชาชนในพื้นที่มีผลทำให้ตระกูลหลีกภัยเป็นตระกูลทางการเมืองในจังหวัดตรังนับตั้งแต่สมัยที่ผู้วิจัยยังเป็นเด็กเล็กจวบจนถึงปัจจุบัน ได้ยินและรับฟังเรื่องราวเหล่านี้มามากมาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า คุณชวน หลีกภัย มีความเป็นผู้นำที่มีบทบาทต่อประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดตรังมาอย่างยาวนาน และเมื่อเทียบกับประวัติทางการเมืองของ

กรสิวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

คุณชวน หลีกภัยแล้วก็จะประสบความสำเร็จได้ในทุกวันนี้พบเจอกับเหตุการณ์ต่างๆ นานา และถือว่าเป็นลูกชาวบ้านที่ก้าวสู่เส้นทางทางการเมืองจนเป็นผู้อาวุโสทางการเมืองคนหนึ่งของประเทศไทยที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำของคุณชวน หลีกภัย จากทั้งหมดข้างต้นย่อมพบว่าการศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของชวน หลีกภัยจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะถือเป็นอีกหนึ่งตัวแบบของภาวะผู้นำทางการเมืองที่สำคัญของไทยที่ควรศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ภาวะผู้นำทางการเมืองของชวน หลีกภัยต่อความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

1.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน

1.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน

1.3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน

1.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน

1.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน

1.6 ประชาชนที่เคยพบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย มีความคิดเห็นทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait theories)

คมกริช นันทะโรจวงศ์ (2560) อธิบายถึง แนวคิดและทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Trait theories) แนวคิดนี้มุ่งอธิบายบุคลิกลักษณะของผู้นำ โดยเชื่อว่าผู้นำจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป คุณลักษณะผู้นำ (Trait of leadership) จะเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งที่จะทำให้ทราบค่าของผู้นำแต่ละคนว่าดีหรือไม่ดีเพียงใด คุณลักษณะผู้นำแต่ละคนสามารถที่จะพัฒนาขึ้นได้ ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จคือผู้นำที่หมั่นสำรวจตนเองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร และคุณลักษณะผู้นำเป็นสิ่งสำคัญที่จะผูกใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความรัก ความศรัทธาในตัวผู้นำ และเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ นักวิชาการกลุ่มแนวคิดนี้จึงมุ่งศึกษาคุณสมบัติที่แตกต่างดังกล่าว จากการศึกษาผู้นำที่มีความโดดเด่นหลายคน ซึ่งสามารถแบ่งคุณสมบัติที่ค้นพบได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูง รูปร่างภายนอก อายุ 2) ลักษณะทางความสามารถ เช่น ความเฉลียวฉลาด ความรู้ ความสามารถในการพูดในที่สาธารณะ และ 3) ลักษณะบุคลิกภาพ เช่น การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ บุคลิกภาพแบบ

แนวคิดของ Stogdill (1974) ได้กำหนดลักษณะที่ดีของผู้นำไว้ 6 ด้าน คือ 1) ลักษณะทางกาย (Physical characteristics) คือ ผู้ที่มีความแข็งแรง มีบุคลิกภาพด้านร่างกายสง่าผ่าเผย มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ 2) ภูมิหลังทางสังคม (Social background) คือ ผู้ที่มีการศึกษาดีและมีสถานะทางสังคมที่ดี 3)สติปัญญาและความรู้ ความสามารถ (Intelligence) เป็นผู้มีสติปัญญา มีความสามารถในการตัดสินใจ และมีทักษะในการสื่อสาร 4) บุคลิกภาพ (Personality) เป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ควบคุมอารมณ์ได้ดีมีคุณธรรมจริยธรรมและเชื่อมั่นในตนเอง 5) มีคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน (Task-relates characteristics) คือ เป็นผู้ที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้ดีที่สุด มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงานเป็นสำคัญ 6) ลักษณะทางสังคม (Social characteristics) คือเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและผู้อื่นๆ เข้าสังคมเก่ง มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม แนวคิดของ Bass (1990) ได้ระบุคุณลักษณะของผู้นำที่ดี ซึ่งเกิดจากทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับผู้นำกว่า 163 เรื่อง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1948 - 1970 ว่าขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ 6 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stogdill (1974) คือ 1) คุณลักษณะทางร่างกาย 2) ภูมิหลังทางสังคม 3) สติปัญญา 4) บุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และ 6) คุณลักษณะทางสังคม Bass (1990) ยังได้แสดงแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาวิจัยจำนวนมากว่า การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในระยะเริ่มแรกนั้น เป็นการเปรียบเทียบคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้นำกับบุคคลที่เป็นผู้ตาม และทฤษฎีกลุ่มนี้มีสมมติฐานว่าผู้นำเป็นโดยกำเนิด ไม่ใช่ถูกสร้างขึ้น

นอกจากนี้ แนวคิดของ DuBrin (1995) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผลว่าแบ่งเป็น 1) คุณลักษณะบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพทั่วไป และ

กรสิวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน 2) แรงจูงใจของภาวะผู้นำ 3) ปัจจัยด้านสติปัญญาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และ 4) อิทธิพลของพันธุกรรมและสภาพแวดล้อมของภาวะผู้นำจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้นำ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการสำรวจ องค์ประกอบของคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับบริหารธุรกิจ โดยงานวิจัยนี้ได้รวบรวมปัจจัยต่างๆ จากแนวคิดคุณลักษณะผู้นำของ Stogdill (1974) ได้แก่ 1. ลักษณะทางกาย 2. ภูมิหลังทางสังคม 3. ความรู้ ความสามารถ และ 4. บุคลิกภาพ ของ Gardner (1986) ได้แก่ 1. คุณลักษณะด้านการทำงาน และ 2. คุณลักษณะพิเศษเหนือผู้อื่นของ Bass (1990) ได้แก่ 1. คุณลักษณะทางร่างกาย 2. ภูมิหลังทางสังคม 3. สติปัญญา 4. บุคลิกภาพ 5. คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน และ 6. คุณลักษณะทางสังคม

ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral theories)

พฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior) เฮาส์และมิทเชลล์ (House and Mitchell, 1974) แบ่งประเภทพฤติกรรมของผู้นำตามทฤษฎีวิถีทาง – เป้าหมาย ออกเป็น 4 ประเภท แต่ละประเภทแทนได้ด้วยแบบภาวะผู้นำ (leadership style) ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน และภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม

1. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive leadership) เป็นภาวะผู้นำที่คล้ายกับพฤติกรรมมุ่งมิตรสัมพันธ์ (Consideration behavior) ของผู้นำจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตตที่ เคยกล่าวมาแล้ว กล่าวคือ ผู้นำให้การสนับสนุนและมีพฤติกรรมที่เป็นมิตรที่ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถเข้าถึงได้ง่าย เป็นผู้นำที่ใส่ใจในสวัสดิการความเป็นอยู่และความต้องการในฐานะความเป็นมนุษย์ของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำจะแสดงพฤติกรรมให้การสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่ดีของการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งให้การปฏิบัติอย่างเสมอภาคและให้การนับถือต่อศักดิ์ศรีของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Directive leadership) เป็นภาวะผู้นำที่คล้ายกับพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ (Initiating leadership) ของการศึกษาที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยการใช้คำสั่งเกี่ยวกับการทำงาน รวมทั้งแจ้งความคาดหวังให้ทราบ บอกถึงวิธีทำงาน ตลอดจนกำหนดเวลาทำงานสำเร็จให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ ผู้นำแบบสั่งการจะกำหนดมาตรฐานของการทำงานพร้อมกับกฎระเบียบต่างๆ ที่ชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

3. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน (Achievement-oriented Leadership) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายสร้างควมมีมาตรฐานด้านความเป็นเลิศสูง (High standard of excellence) แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และแสวงหาวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการตั้งความคาดหวังต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการแสดงความมั่นใจว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงได้สำเร็จ

4. ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (Participative leadership) เป็นผู้นำที่แสดงพฤติกรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการขอคำปรึกษาก่อนที่จะตัดสินใจ รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการขอความคิดเห็น

และข้อเสนอแนะกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการประชุมกับผู้ได้บังคับบัญชา ในที่ทำงาน บ่อยๆ ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมจะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายของกลุ่มและเขียน ข้อเสนอแนะต่างๆ ขึ้นในที่ทำงาน

เฮาส์และมิทเชลล์ (House & Mitchell, 1974) กล่าวว่า ผู้นำอาจใช้แบบผู้นำแบบใดแบบหนึ่งหรือหลายแบบกับผู้ได้บังคับบัญชา และในสถานการณ์ต่างๆ ก็ได้ ทฤษฎีวิถีทาง - เป้าหมายจึงมิใช่ทฤษฎีแนวคิดแบบคุณลักษณะ (Trait approach) ที่เชื่อว่าผู้นำมีแบบภาวะผู้นำที่แน่นอนตายตัวเพียงแบบเดียวเท่านั้น แต่ผู้นำจะต้องปรับแบบภาวะผู้นำของตนให้เข้ากับสถานการณ์และความต้องการด้านแรงจูงใจของผู้ได้บังคับบัญชา กล่าวคือ ถ้าผู้ได้บังคับบัญชาต้องการภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมในช่วงหนึ่งของการทำงาน แต่อีกช่วงหนึ่งอาจต้องการภาวะผู้นำแบบสั่งการแทน ผู้นำต้องสามารถเปลี่ยนแบบภาวะผู้นำของตนได้ตามต้องการ โดยสรุปก็คือ สถานการณ์ที่แตกต่างกันย่อมต้องการพฤติกรรม แบบผู้นำที่ต่างกัน นอกจากนี้ในบางเหตุการณ์ผู้นำอาจจำเป็นต้องใช้การผสมของแบบภาวะผู้นำต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมมากกว่าการเลือกใช้แต่แบบภาวะผู้นำเดิมอยู่ตลอดเวลา

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

มันทนา โพธิ์แก้ว (2550, หน้า 9) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้าน ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินจากสถานการณ์ต่างๆ การแสดงออกถึงความคิดเห็นจะมีผลต่อเนื่องมาจากอารมณ์ พื้นความรู้ ภูมิหลังของทางสังคมและสภาพความจริงในขณะนั้น ความคิดเห็นไม่อาจบอกได้ว่า ถูกต้องหรือไม่ อาจจะได้รับยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ซึ่งความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาเปลี่ยนไป

ดวงอุมา โสภา (2551, หน้า 2) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะคุณภาพสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น และการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆอย่างมีเหตุผล

1.3 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้ ทำให้มีความรู้ เข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ของแต่ละบุคคล

กรสิวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใด หรือสังคมใด ก็ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคม ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่แต่ละคนได้รับแตกต่างกัน ก็จะส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

จำเรียง ภาวิจิตร (2536, หน้า 248 -249) ได้กล่าวว่า สาธารณมิติหรือมติมหาชน หมายถึง ทัศนคติ ความรู้สึก และความคิดเห็นของประชากรกลุ่มต่างๆ เฉพาะกลุ่ม เกี่ยวข้องกับประเด็น ความสนใจหรือปัญหาประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ช่วงระยะเวลาหนึ่ง สาธารณมิติประเด็นใดๆ ก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า จะต้องเป็นมติหรือความคิดเห็นของประชาชนทั้งหมดในประเทศ แต่เป็นความคิดเห็นของประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งที่ยังตกลงกันไม่ได้ จำเป็นต้องมีการถกเถียงหาเหตุผลมาอภิปรายกัน ให้เห็นทั้งข้อดีและข้อเสียในที่สุดเกิดจากการตัดสินใจร่วมกัน เป็นมติออกมา คุณภาพของมติมหาชน หรือสาธารณมติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ประเด็นดังนี้

1. การอภิปรายของสาธารณชน ซึ่งต้องมีความกระตือรือร้น มีประสิทธิภาพและสามารถเปลี่ยนมติไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งก็ได้
2. มีข่าวสารและข้อมูลที่เพียงพอ
3. มีเสรีภาพในการคิดและการแสดงออก
4. คุณภาพของภาวะความเป็นผู้นำต้องดี เพราะความคิดเห็นของผู้นำและผู้เชี่ยวชาญจะมีอิทธิพลต่อสาธารณมติ
5. กลุ่มกดดันจะแสวงหาผลประโยชน์หรือข้อได้เปรียบจากความสนับสนุนของผู้มีอำนาจในสังคม

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลมีผลต่อความคิดเห็นที่แต่ละบุคคลแสดงออกมาแตกต่างกัน มีการวัดถึงระดับความคิดเห็นซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ของกลุ่มเป้าหมายที่เราสนใจศึกษาซึ่งมีเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลโดยมักอาศัยความรู้ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม ซึ่งแสดงออกถึงการยอมรับ หรือปฏิเสธ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย วิธีง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็น ก็คือการแสดงออกให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ วิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมแพร่ หลายเพราะเป็นวิธีการสร้างมาตรวัดที่ง่ายประหยัดเวลา ผู้ตอบสนองแสดงทัศนคติในทางขึ้นชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความขึ้นชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้ เลือกลง 5 หรือ 4 คำตอบ เช่น แบบสอบถามแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสกสรร สนวา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้นำองค์การภาครัฐสมัยใหม่ พบว่าเพื่อความอยู่รอดขององค์กร และผู้นำจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนตนเองอย่างเร่งด่วนในหลายด้าน เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือความเชี่ยวชาญ ระบบการทำงานที่มีความสะดวกและรวดเร็ว รวมถึงการพัฒนาองค์การภายใต้ธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและสร้างศรัทธาให้กับผู้มาขอรับบริการได้เกิดความประทับใจ และช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น บทความวิชาการนี้จึงมุ่งนำเสนอประเด็นสำคัญอยู่ 2 ประเด็น กล่าวคือ 1) ผู้นำ 3 แบบ ประกอบด้วย ผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง ผู้นำเชิงกลยุทธ์ และผู้นำแบบคุณลักษณะ และ 2) คุณลักษณะ ของผู้นำองค์การภาครัฐสมัยใหม่ ประกอบด้วย 1) ผู้มีบุคลิกภาพที่ดี 2) ผู้มีวิสัยทัศน์ 3) ผู้ที่มีศักยภาพ 4) นักกลยุทธ์ 5) ประชาสัมพันธ์ 6) นักมนุษยสัมพันธ์ 7) ผู้มีคุณธรรม 8) นักการตลาด และ 9) นักปฏิบัติ

คมกริช นันทะโรจพงษ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำเพื่อการพัฒนา นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในยุคประเทศไทย 4.0 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในยุคประเทศไทย 4.0 2) เพื่อศึกษาระดับของคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในยุคประเทศไทย 4.0 3) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจ ในระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 ของมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้วยเทคนิคต่างๆ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การทดสอบที่การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบเชิงซ้อน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในยุคประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 60.38 2) ระดับคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำที่มีค่ามากที่สุดคือ คุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ การเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง บุคลิกภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์และการปรับตัว และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง และความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ โดยอยู่ในระดับมาก 3) นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม และการมีประสบการณ์เป็นคณะกรรมการสโมสรฯ หรือชมรม แตกต่างกัน มีคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนา นักศึกษา

กรสิวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

บริหารธุรกิจในยุคประเทศไทย 4.0 ตลอดจนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

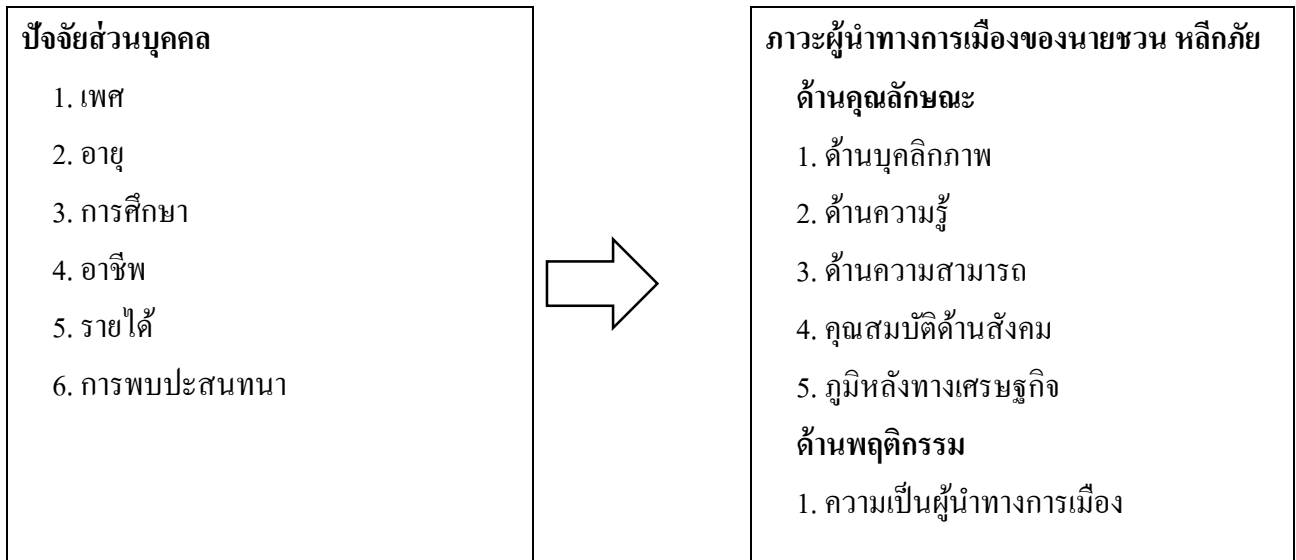
ธนิยา คำหอมกุล (2561) ทศนคติของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา 2) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จำแนกตามการรับรู้ ข่าวสารทางการเมือง การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 400 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, สถิติที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติ ต่อภาวะผู้นำทางการเมือง มี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($x = 3.26$) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ ประชาชนที่มี เพศ และอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนอาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองที่แตกต่างกัน อีกทั้งการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมือง ที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จากสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองและนำมาปรับใช้ เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำทางการเมืองผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ตามภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เขตเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง รวมทั้งสิ้นจำนวน 61,019 คน

3. กลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 61,019 คน ผู้วิจัยได้นำจำนวนกลุ่มประชากรคำนวณเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการยามานะ (Yamane, 1973) นั่นคือจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 397 ตัวอย่าง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้และการพบปะสนทนา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ประกอบด้วย 2.1 ด้านคุณลักษณะ จำนวน 25 ข้อ และ 2.2 ด้านพฤติกรรมผู้นำทาง

กรศิริวิชัย วังศิริวิวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

การเมืองของชนวน หลีกภัย จำนวน 15 ข้อ ผู้วิจัยได้ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด รวมทั้งสิ้น จำนวน 40 ข้อ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ซึ่งเก็บจากแบบสอบถาม 397 ชุด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคสนามด้วยตนเอง เนื่องจากผู้วิจัยเป็นประชาชนในเขตพื้นที่นั้นและนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบจำนวนความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแล้วลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนใช้วิธีหาค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percent) สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลในส่วนที่ 1 และวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมในส่วนที่ 2 โดย จำนวนค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของชนวน หลีกภัย ซึ่งกำหนดค่าคะแนนไว้ 5 ระดับคือ

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

นำค่าคะแนนของผู้ตอบในแต่ละแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดเกณฑ์ ค่าเฉลี่ยในการแปลความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชนวน หลีกภัย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ค่าคะแนน
4.21-5.00	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.61-3.40	ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.81- 2.60	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.80 - 1.0	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.68 อายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 46.35 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ร้อยละ 59.19 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 30.23 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 38.04 และไม่เคยมีประสบการณ์พบปะพูดคุยกับนายชวน หลีกภัย ร้อยละ 69.80

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ($\bar{X} = 3.70$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.69$) ด้านความสามารถ และด้านคุณสมบัติทางสังคม เท่ากัน ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำด้านพฤติกรรม ความเป็นผู้นำทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 อันดับ คือ บริหารราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความโปร่งใส ได้รับการยอมรับจากแคว้นการเมือง ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมาคือ ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา และประธานสภาผู้แทนราษฎรอย่างโปร่งใส ($\bar{X} = 3.58$) ทำหน้าที่ผู้นำสูงสุดของฝ่ายบริหารที่ได้รับการยอมรับ ($\bar{X} = 3.54$) เป็นคนตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 3.51$) และมีหลักการในการทำงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และกล้าตัดสินใจด้วยเหตุผลภายใต้ภาวะกดดัน ($\bar{X} = 3.49$) และข้อที่มีคะแนนต่ำสุดคือ พัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$)

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ต่อความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ด้านคุณลักษณะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ด้านคุณลักษณะ ทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติทางสังคม ด้านภูมิหลังด้านเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 397 คน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย นำเสนอด้วย จำนวน (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.68 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.32 มีอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.35 รองลงมา มีอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.14 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.87 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.57 และมีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.07 ตามลำดับ มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 59.19 รองลงมา มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.73 และมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.08 ตามลำดับ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.23 รองลงมา มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.69 มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.43 มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.61 มีอาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน และเกษตรกร จำนวน 7 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.76 ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 38.04 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.74 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.37 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.57 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.29 ตามลำดับ และส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.80 และเคยมีประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะ

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติทางสังคม ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ นำเสนอด้วย ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีผลการวิเคราะห์ในภาพรวมดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะในภาพรวม

ภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะ	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.73	0.574	มาก	1
2. ด้านความรู้	3.69	0.905	มาก	3
3. ด้านความสามารถ	3.66	0.937	มาก	5
4. ด้านคุณสมบัติทางสังคม	3.66	0.845	มาก	4
5. ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ	3.70	0.812	มาก	2
รวม	3.69	0.781	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ 'ได้แก่' ($\bar{X} = 3.70$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.69$) ด้านความสามารถ และด้านคุณสมบัติทางสังคม เท่ากัน ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2.2 วิเคราะห์ข้อมูลของความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านพฤติกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) นำเสนอด้วย ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีผลการวิเคราะห์ในภาพรวมดังตารางที่ 2

กรสิวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง)

ภาวะผู้นำทางการเมืองด้านพฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	SD	แปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. มีหลักการในการทำงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและกล้าตัดสินใจด้วยเหตุผลภายใต้ภาวะกดดัน	54 (13.6%)	167 (42.1%)	110 (27.7%)	53 (13.4%)	13 (3.3%)	3.49	0.994	มาก	5
2. กำพุดและการกระทำสอดคล้องกัน และมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ	48 (12.1%)	166 (41.8%)	117 (29.5%)	47 (11.8%)	19 (4.8%)	3.45	1.008	มาก	8
3. บริหารราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความโปร่งใส ได้รับการยอมรับจากแวดวงการเมือง	79 (19.9%)	163 (41.1%)	96 (24.2%)	45 (11.3%)	14 (3.5%)	3.62	1.036	มาก	1
4. กระจายความรับผิดชอบให้บุคคลที่เหมาะสมในการบริหารงาน	48 (12.1)	131 (33.0%)	140 (35.3%)	59 (14.9%)	19 (4.8%)	3.33	1.024	ปานกลาง	12
5. ทำงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน	54 (13.6%)	153 (38.5%)	124 (31.2%)	53 (13.4%)	13 (3.3%)	3.46	0.993	มาก	6
6. ทำหน้าที่ผู้นำสูงสุดของฝ่ายบริหารที่ได้รับการยอมรับ	79 (19.9%)	142 (35.8%)	113 (28.5%)	42 (10.6%)	21 (5.3%)	3.54	1.085	มาก	3

CHAPTER 5

ภาวะผู้นำทางการเมือง ด้านพฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD	แปลผล	ลำดับ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
7. ริเริ่มการขยายโอกาส ทางการศึกษา	54 (13.6%)	153 (38.5%)	127 (32.0%)	42 (10.6%)	21 (5.3%)	3.45	1.025	มาก	9
8. ทำหน้าที่ผู้นำฝ่ายค้าน ที่มีประสิทธิภาพ	60 (15.1%)	147 (37.0%)	98 (24.7%)	72 (18.1%)	20 (5.0%)	3.39	1.099	มาก	11
9. ทำหน้าที่ประธาน รัฐสภาและประธานสภา ผู้แทนราษฎรอย่าง โปร่งใส	86 (21.7%)	135 (34.0%)	117 (29.5%)	40 (10.1%)	19 (4.8%)	3.58	1.081	มาก	2
10. ให้ความสำคัญและ ผลักดันนโยบายความ เสมอภาคทางการศึกษา	42 (10.6%)	109 (27.5%)	176 (44.3%)	42 (10.6%)	28 (7.1%)	3.24	1.015	มาก	14
11. เป็นคนตรงไปตรงมา	60 (15.1%)	147 (37.0%)	137 (34.5%)	40 (10.1%)	13 (3.3%)	3.51	0.976	มาก	4
12. มีนิสัยไม่ทิ้งเพื่อน	48 (12.1%)	131 (33.0%)	155 (39.0%)	56 (14.1%)	7 (1.8%)	3.40	0.933	มาก	10
13. เป็นคนรักท้องถิ่น พิทักษ์พวกพ้องและ ครอบครัว	72 (18.1%)	135 (34.0%)	118 (29.7%)	47 (11.8%)	25 (6.3%)	3.46	1.108	มาก	7
14. พัฒนาท้องถิ่นบ้าน เกิด	63 (15.9%)	98 (24.7%)	116 (29.2%)	78 (19.6%)	42 (10.6%)	3.16	1.217	ปาน กลาง	15
15. เป็นที่พึ่งของชาวบ้าน	66 (16.6%)	113 (28.5%)	105 (26.4%)	85 (21.4%)	28 (7.1%)	3.26	1.175	ปาน กลาง	13
รวม						3.42	0.813	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 อันดับ

กรสิวิชัย วังศิริวิวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

คือ บริหารราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความโปร่งใส ได้รับการยอมรับจากแควงการเมือง ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมาคือ ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา และประธานสภาผู้แทนราษฎรอย่างโปร่งใส ($\bar{X} = 3.58$) ทำหน้าที่ผู้นำสูงสุดของฝ่ายบริหารที่ได้รับการยอมรับ ($\bar{X} = 3.54$) เป็นคนตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 3.51$) และมีหลักการในการทำงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และกล้าตัดสินใจด้วยเหตุผลภายใต้ภาวะกดดัน ($\bar{X} = 3.49$) และข้อที่มีคะแนนต่ำสุดคือ พัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ต่อความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน ใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 กลุ่มด้วย Independent-Samples t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 3

H0: ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน

H1: ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมือง	ชาย		หญิง		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านคุณลักษณะ	4.45	0.391	3.11	0.417	32.729	.000*
1.1 ด้านบุคลิกภาพ	4.24	0.433	3.33	0.281	23.945	.000*
1.2 ด้านความรู้	4.52	0.406	3.06	0.623	28.277	.000*
1.3 ด้านความสามารถ	4.53	0.477	3.00	0.607	28.008	.000*
1.4 ด้านคุณสมบัติด้านสังคม	4.52	0.396	3.00	0.366	39.168	.000*
1.5 ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ	4.44	0.439	3.13	0.524	26.362	.000*
2. ด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง)	4.21	0.386	2.82	0.471	31.303	.000*

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

CHAPTER 5

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน (Sig.=0.000, $p<0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ด้านคุณลักษณะโดยรวม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติ ด้านสังคม และด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p<0.05$)

สมมติฐานที่ 1.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน ใช้ทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม (One-Way ANOVA) หรือ F-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

H0: ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามอายุ

ภาวะผู้นำทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านคุณลักษณะ	ระหว่างกลุ่ม	137.719	4	34.430	130.163	.000*
	ภายในกลุ่ม	103.689	392	.265		
	รวม	241.407	396			
1.1 ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	70.495	4	17.624	115.299	.000*
	ภายในกลุ่ม	59.918	392	.153		
	รวม	130.412	396			
1.2 ด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	195.871	4	48.968	149.422	.000*
	ภายในกลุ่ม	128.464	392	.328		
	รวม	324.336	396			
1.3 ด้านความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	208.294	4	52.074	146.502	.000*
	ภายในกลุ่ม	139.335	392	.355		
	รวม	347.629	396			

กรติวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

ภาวะผู้นำทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1.4 ด้านคุณ สมบัติทาง สังคม	ระหว่างกลุ่ม	104.094	4	26.024	57.159	.000*
	ภายในกลุ่ม	178.470	392	.455		
	รวม	282.565	396			
1.5 ด้าน ภูมิ หลัง ทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	154.486	4	38.621	142.337	.000*
	ภายในกลุ่ม	106.364	392	.271		
	รวม	260.850	396			
2. ด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทาง การเมือง)	ระหว่างกลุ่ม	104.636	4	26.159	65.231	.000*
	ภายในกลุ่ม	157.200	392	.401		
	รวม	261.836	396			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของ นายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p<0.05$) ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน ทั้งคุณลักษณะโดยรวม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติ ด้านสังคม และด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p<0.05$) จึงทำการ เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตาม อายุ ด้วยวิธี LSD

สมมติฐานที่ 1.3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของ นายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน ใช้ทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม (One-Way ANOVA) หรือ F-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 5

H0: ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของ นายชวน หลีกภัย ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของ นายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านคุณลักษณะ	ระหว่างกลุ่ม	164.836	2	82.418	424.082	.000*
	ภายในกลุ่ม	76.572	394	.194		
	รวม	241.407	396			
1.1 ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	54.916	2	27.458	143.297	.000*
	ภายในกลุ่ม	75.497	394	.192		
	รวม	130.412	396			
1.2 ด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	241.167	2	120.583	571.244	.000*
	ภายในกลุ่ม	83.169	394	.211		
	รวม	324.336	396			
1.3 ด้านความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	221.093	2	110.547	344.214	.000*
	ภายในกลุ่ม	126.536	394	.321		
	รวม	347.629	396			
1.4 ด้านคุณสมบัติทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	187.643	2	93.822	389.435	.000*
	ภายในกลุ่ม	94.921	394	.241		
	รวม	282.565	396			
1.5 ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	167.706	2	83.853	354.701	.000*
	ภายในกลุ่ม	93.144	394	.236		
	รวม	260.850	396			
2. ด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง)	ระหว่างกลุ่ม	179.120	2	89.560	426.603	.000*
	ภายในกลุ่ม	82.716	394	.210		
	รวม	261.836	396			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน (Sig.=0.000, $p>0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

กรสิวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน ทั้งด้านคุณลักษณะโดยรวม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติ ด้านสังคม และด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p<0.05$) จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มของความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD

สมมติฐานที่ 1.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน ใช้ทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม (One-Way ANOVA) หรือ F-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 6

H0: ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามอาชีพ

ภาวะผู้นำทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านคุณลักษณะ	ระหว่างกลุ่ม	223.740	6	37.290	823.175	.000*
	ภายในกลุ่ม	17.667	390	.045		
	รวม	241.407	396			
1.1 ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	94.469	6	15.745	170.837	.000*
	ภายในกลุ่ม	35.943	390	.092		
	รวม	130.412	396			
1.2 ด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	291.634	6	48.606	579.668	.000*
	ภายในกลุ่ม	32.702	390	.084		
	รวม	324.336	396			
1.3 ด้านความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	303.333	6	50.556	445.110	.000*
	ภายในกลุ่ม	44.296	390	.114		
	รวม	347.629	396			
1.4 ด้านคุณสมบัติทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	256.218	6	42.703	632.100	.000*
	ภายในกลุ่ม	26.347	390	.068		
	รวม	282.565	396			

CHAPTER 5

ภาวะผู้นำทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1.5 ด้าน ภูมิหลังทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	237.407	6	39.568	658.261	.000*
	ภายในกลุ่ม	23.443	390	.060		
	รวม	260.850	396			
2. ด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง)	ระหว่างกลุ่ม	221.208	6	36.868	353.908	.000*
	ภายในกลุ่ม	40.628	390	.104		
	รวม	261.836	396			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p<0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน ทั้งด้านคุณลักษณะโดยรวม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติด้านสังคม ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p<0.05$) จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD

สมมติฐานที่ 1.5 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน ใช้ทดสอบด้วย การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม (One-Way ANOVA) หรือ F-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 7

H0: ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ภาวะผู้นำทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านคุณลักษณะ	ระหว่างกลุ่ม	193.559	4	48.390	396.431	.000*
	ภายในกลุ่ม	47.849	392	.122		
	รวม	241.407	396			
1.1 ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	75.605	4	18.901	135.189	.000*
	ภายในกลุ่ม	54.807	392	.140		
	รวม	130.412	396			
1.2 ด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	231.833	4	57.958	245.610	.000*
	ภายในกลุ่ม	92.503	392	.236		
	รวม	324.336	396			
1.3 ด้านความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	279.133	4	69.783	399.369	.000*
	ภายในกลุ่ม	68.496	392	.175		
	รวม	347.629	396			
1.4 ด้านคุณสมบัติทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	237.433	4	59.358	515.569	.000*
	ภายในกลุ่ม	45.132	392	.115		
	รวม	282.565	396			
1.5 ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	201.220	4	50.305	330.703	.000*
	ภายในกลุ่ม	59.629	392	.152		
	รวม	260.850	396			
2. ด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง)	ระหว่างกลุ่ม	216.354	4	54.088	466.175	.000*
	ภายในกลุ่ม	45.482	392	.116		
	รวม	261.836	396			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p < 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน ทั้งด้านคุณลักษณะโดยรวม

CHAPTER 5

ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติทางสังคม ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p<0.05$) จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมือง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้วยวิธี LSD

สมมติฐานที่ 1.6 ประชาชนที่มีประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน มีความคิดเห็นทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน ใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม ด้วย Independent-Samples t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 8

H0: ประชาชนที่มีประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนที่มีประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จำแนกตามประสบการณ์การพบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมือง	เคย		ไม่เคย		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านคุณลักษณะ	4.64	0.304	3.27	0.517	32.849	.000*
1.1 ด้านบุคลิกภาพ	4.35	0.483	3.46	0.364	18.069	.000*
1.2 ด้านความรู้	4.75	0.259	3.23	0.672	32.354	.000*
1.3 ด้านความสามารถ	4.78	0.179	3.18	0.686	36.079	.000*
1.4 ด้านคุณสมบัติด้านสังคม	4.71	0.324	3.21	0.541	34.220	.000*
1.5 ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ	4.63	0.395	3.30	0.581	26.581	.000*
2. ด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง)	4.35	0.379	3.02	0.592	26.774	.000*

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์การพบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แตกต่างกัน (Sig.=0.000, $p<0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีด้าน

กรสิวิชัย วังศิริวิวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

ประสบการณ์การพบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แยกต่างหาก มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แยกต่างหาก ทั้งด้านคุณลักษณะโดยรวม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติทางสังคม ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรม (ความเป็นผู้นำทางการเมือง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.=0.000, $p<0.05$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองด้านคุณลักษณะในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านคุณสมบัติทางสังคม เท่ากัน ตามลำดับ สอดคล้องกับคุณลักษณะผู้นำของ Stogdill (1974) ที่ว่า คุณลักษณะของผู้นำ ได้แก่ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับคัมภีร์ชนันทะโรจพงศ์ (2560) ที่ว่าผู้นำจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป คุณลักษณะผู้นำจะเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งที่จะทำให้ทราบค่าของผู้นำแต่ละคนว่าดีหรือไม่ดีเพียงใด สอดคล้องกับผลการศึกษาของเสกสรรสนาวา (2561) เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำองค์การภาครัฐสมัยใหม่ที่พบว่า ผู้นำมีความสำคัญกับความอยู่รอดขององค์กร และผู้นำจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือความเชี่ยวชาญ ระบบการทำงานที่มีความสะดวกและรวดเร็ว รวมถึงการพัฒนาองค์การภายใต้ธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและสร้างศรัทธา เพื่อให้เกิดความประทับใจ และช่วยให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และนำเสนอคุณลักษณะของผู้นำองค์การภาครัฐสมัยใหม่ ประกอบด้วย ผู้มีบุคลิกภาพที่ดี ผู้มีวิสัยทัศน์ ผู้ที่มีศรัทธา นักกลยุทธ์ นักประชาสัมพันธ์ และนักมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับ DuBrin (1995) ที่ว่า คุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผล ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพทั่วไป และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน แรงจูงใจของภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านสติปัญญาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และอิทธิพลของพันธกรรมและสภาพแวดล้อมของภาวะผู้นำ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมือง โดยจำแนกจากปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์พบปะสนทนากับนายชวน หลีกภัย แยกต่างหาก มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย แยกต่างหาก ทั้งด้านคุณลักษณะโดยรวม ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณสมบัติทางสังคม ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและด้านพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางการเมืองแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้นำทางการเมืองควรรักษาความสำคัญกับด้านคุณลักษณะและด้านพฤติกรรม ความเป็นผู้นำทางการเมือง เนื่องจากประชาชนต้องการผู้นำที่มีความคิดทัศนคติใหม่ มนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และนำมาวิเคราะห์และปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของนักการเมืองที่มีคุณภาพและผู้นำทางการเมืองควรมีความสามารถในด้านการบริหารราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความโปร่งใส เป็นคนตรงไปตรงมา และมีหลักการในการทำงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และกล้าตัดสินใจด้วยเหตุผลภายใต้ภาวะกดดัน จึงจะได้รับการยอมรับจากแวดวงการเมืองและประชาชน

2. ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของชน หลีกภัย ในเขตพื้นที่อื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษามากขึ้นและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจสามารถนำไปศึกษาและนำไปปฏิบัติตามได้

3. ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของชน หลีกภัย ในเชิงลึกโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ เพื่อเป็นการต่อยอดการศึกษาครั้งนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

คมกริช นันทะโรจวงศ์. (2560). องค์ประกอบของคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำ เพื่อการพัฒนานักศึกษาด้านการบริหารธุรกิจในยุคประเทศไทย 4.0. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 9(2), 178-202.

จำเรียง ภาวิจิตร. (2536). *สาขารณคดี*. กรุงเทพฯ: สารมวลชน.

ธนิยา คำหอมกุล. (2561). *ทัศนคติของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์ โอชา*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรังสิต.

ดวงอุมา โสภา. (2551). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักทะเบียน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เดลินิวส์ออนไลน์. (2565). *เปิดประวัติ ชวน หลีกภัย เจ้าของฉายามืด โคนอาบน้าผึ้ง*. วันที่ค้นข้อมูล 9 เมษายน 2565, เข้าถึงได้จาก <https://d.dailynews.co.th/politics/711129/>

กรติวิชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ

มัทนา โปธิ์แก้ว. (2550). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ
แหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
ทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เสกสรร สนวา. (2561). คุณลักษณะของผู้นำองค์การภาครัฐสมัยใหม่. *วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 20(ฉบับพิเศษ), 399-411.

Bass, B. M. (1990). From Transactional to transformational Leadership: Learning to Share the Vision. *Organizational Dynamics*, 18(3), 19-31.

Dubrin, A. J. (1995). *Leadership: Research Findings, Practice, and Skills*. USA: Houghton Mifflin Company.

Fiedler, F. E., & Garcia, J. E. (1987). *New approaches to effective leadership: Cognitive resources and organizational performance*. NJ, New York: John Wiley & Sons.

Gardner, W. H. (1986) *Water Content*. In: *Methods of Soil Analysis, Part 1*. Physical and Mineralogical Methods-Agronomy Monograph No 9 (2nd Edition) American Society of Agronomy, Soil Science Society of America, Madison.

House, R. J., & Mitchell, T. R. (1974). Path-Goal Theory of Leadership. *Contemporary Business*, 3, 81-98.

Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of Leadership*. New York: Free Press.

Tead, O. (1935). *The Art of Leadership*. New York: McGraw Hill.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory statistics* (Second Edition). New York: Harper & Row.

คำแนะนำสำหรับการเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ในวารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง

การเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง คณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ บุคลากร นิสิต นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสเสนอผลงานทางวิชาการ ในสาขา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การเมือง การปกครอง และสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้มีโอกาสเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อเผยแพร่

กองบรรณาธิการวารสารจึงขอเชิญชวนคณาจารย์ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องส่งบทความวิชาการ บทความงานวิจัย และบทความปริทรรศน์ (Review Article) เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเป็นวารสาร ราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) มีกำหนดการตีพิมพ์ในเดือน มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม ของ ทุกปี

ข้อกำหนดของการเขียนบทความ ดังนี้

1. ความยาวของบทความ 15-20 หน้ากระดาษ A4 (บน-กั้นหน้า 1.5 นิ้ว / ล่าง-กั้นหลัง 1 นิ้ว)
2. ชนิดของอักษรที่พิมพ์ AngsanaNew ขนาด 16 พอยท์

3. รูปแบบการนำเสนอบทความวิชาการ

ประกอบด้วย

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียน และตำแหน่ง สังกัด หน่วยงาน (หากเป็นนิสิตระดับหลักสูตรและสถาบันการศึกษา) (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- บทคัดย่อภาษาไทย 10-25 บรรทัด
- บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) โดยเนื้อต้องเหมือนกับบทคัดย่อภาษาไทย
- คำสำคัญ (Keywords) (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- บทนำ
- เนื้อหา
- บทสรุป
- รายการอ้างอิง

4. รูปแบบการนำเสนอบทความงานวิจัย ประกอบด้วย

- ชื่อเรื่องงานวิจัย (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียน และตำแหน่ง สังกัด หน่วยงาน (หากเป็นนิติระดับหลักสูตรและสถาบันการศึกษา) (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- บทคัดย่อภาษาไทย 10 -25 บรรทัด
- บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) โดยเนื้อต้องเหมือนกับบทคัดย่อภาษาไทย
- คำสำคัญ (Keywords) (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- บทนำ
- วัตถุประสงค์การวิจัย
- กรอบแนวคิดการทำวิจัยหรือสมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)
- วิธีการวิจัย
- ผลการวิจัย
- อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย
- รายการอ้างอิง (นาม-ปี APA)

5. การอ้างอิงเนื้อหาใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ตามหนังสือ สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า (ภาควิชาสารสนเทศศึกษา) คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพมหานคร: สักดิ์โสภารการพิมพ์, 2551. และการค้นคว้าและการเขียนรายงาน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การค้นคว้าและการเขียนรายงาน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540)

6. บทความที่ส่งเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อนและต้องไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

สำหรับการจัดส่งบทความเพื่อตีพิมพ์นั้น

กรุณากรอกแบบนำส่งบทความแล้วสแกน แบบนำส่งบทความ พร้อมทั้งส่งไฟล์ข้อมูลของบทความฉบับเต็มเป็น word และ pdf. เข้าระบบ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/papojournal>

***** กรณีที่บทความไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน และรูปแบบการเขียนบทความอย่างครบถ้วน ขอสงวนสิทธิ์ในการส่งกลับไปยังผู้เขียน เพื่อความถูกต้องและเรียบร้อยต่อไป**

- โทรศัพท์ 0-3810-2369 ต่อ 122 หรือ 115 , 0-3839-0243 ฃปภา จิรมงคลเลิศ และชารทิพย์ ภาววิภาด

- ในกรณีที่เป็นบุคคลภายนอก ต้องชำระค่าลงวารสาร จำนวน 2,500 บาท โดยชำระได้ที่ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หรือ ชำระผ่านทางธนาคารกรุงไทย ชื่อบัญชีมหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่บัญชี 386-1-00442-9 สาขาแหลมทอง บางแสน และส่งหลักฐานการ ชำระเงินมาที่ E-mail: polscilawjournal@gmail.com กองบรรณาธิการจะพิจารณาเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เขียนบทความวิชาการ/ บทความวิจัยทราบ สำหรับบทความที่ผ่านการกลั่นกรองจาก ผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารเพื่อเผยแพร่ต่อไป

อนึ่ง บทความทุกเรื่องที่ดีพิมพ์ในวารสารฯ จะได้รับการอ่านและการประเมิน โดย ผู้ทรงคุณวุฒิใน สาขาวิชานั้นๆ กองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ในการบรรณาธิการ และ ลำดับการตีพิมพ์ก่อน – หลัง ทั้งนี้ ถ้อยคำ ข้อเขียน ข้อคิดเห็นและข้อสรุปในบทความย่อและบทความทุกเรื่อง ถือเป็นผลงานวิชาการของผู้เขียน โดยกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

The Guidelines for Articles Submitting to be Considered for Publication in Journal of Public Administration and Politics

Faculty of Political Science and Law, Burapha University offers Journal of Public Administration and Politics with the objectives of promoting and supporting lecturers, personnel students and interested persons to have the opportunity to present and disseminate their academic work in political science, public administration and related fields.

The editorial board welcome lecturers, personnel and interested persons to send academic articles, research articles and review articles for print publication in Journal of Public Administration and Politics. The journal publishes every 6 months (2 issues per year). The scheduled print publication months are June and December. The requirements are at follows;

1. The length of an article: 15 - 20 pages of A4 paper
2. The type of the printed characters: 16-point Angsana New font 16

3. The format for submitting academic articles consists of

- Title (Thai and English) – Abstract (Thai and English)
- Full Name, position and organization
- Thai and English Abstract must have the same content.
- The content of the Thai Abstract must be in accordance with the English one.

The text length of Thai and English abstract altogether must not exceed 10 - 25 lines.

- Keywords
- Introduction
- Main text
- Conclusion
- Reference

4. The format for writing research article/ The research article format consists of

- Research Title (Thai and English)
- Abstract (Thai and English)
- Thai and English Abstract must have the same content.
- Full Name, position and organization
- The content of Thai Abstract must be in accordance with the English one. The

text length of Thai and English abstract altogether must not exceed 10 - 25 lines.

- Keywords
- Introduction
- Research Objective
- Conceptual Framework/ Research Hypothesis
- Review of Related Literatures
 - Research Method
 - Research Result
 - Discussion and Research Suggestion
 - Reference

5. A footnote citation format for text references is used as shown (APA style)

Example Citing References in Text

(Downs, 2012, p. 60) or Downs (2012, p. 60)

(Fawcett and Andrew, 1999, pp. 101-110) หรือ Fawcett and Andrew (1999, pp.

101-110)

Example References

Ritchie, B. W. (2003). *Managing Educational Tourism*. Clevedon, UK:

Channel View Publications.

Lewin, K., Lippit, R., & White, R. K. (1939). Patterns of aggressive behavior in experimentally created social climates. *Journal of Social Psychology*, *10*(2), 271-301.

BBC. (2013). *Chile's judges apologize for their actions after coup*. Retrieved September 5, 2015, from <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-23967816>

The authors can contact the editorial board via Email polscilawjournal@gmail.com in order to get a file about reference method for publishing Journal of Public Administration and Politics. Alternatively, the authors can check the format in the journal website.

6. The articles submitted to the journal to be reviewed for publication must not have already been published elsewhere and not currently be under consideration for publication by other journals

Regarding the article sending, please send

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/papojournal>

The editorial board will consider choices of referees to assess articles and notify the results to the authors of the academic/research articles. Accepted articles will be published in the Journal.

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข

อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/papojournal>